

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 17 september 2003

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Ingekomen stukken	2
Vaststelling agenda	2
Vaststelling verslagen	2
Mondelinge vragen	3
Noordelijke rekenkamer	3
Aanwijzing plaatsvervangende leden	
Parlementariërsforum NHI	9
Statenagenda 2003-2007	9
Wijziging samenstelling	
Onderzoekscommissie NNBT	14
Wijziging provinciale Verordening waterhuishouding Drenthe	16
Beëindiging subsidie EUREGIO	
Mozer-programma	22
Herinneringscentrum Kamp Westerbork inzake herziening beschikking subsidie- verlening 2002-2004	22
5e wijziging provinciale begroting 2003	23
Floriade 1012, kansen voor de Veenkoloniën	23
- <i>Motie A (aanvaard)</i>	26
Sluiting	30
Toezegging	31

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 17 september 2003 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin,
voorzitter

de leden (49 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
H. Beerda (PvdA)
K.N. Blanksma (GroenLinks)
W.A.R. Boer (PvdA)
H.C.E. Boerland (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie De Jong)
K. Jonker (CDA)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
A. Lanting (VVD)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G.H. Reukema (CDA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)

mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw S. van der Vijver-Geitz (PvdA)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
K.J. de Vries (CDA)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van
Drenthe

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J.D. Nauta (directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

L. Bomhof (VVD)
J. Pereboom (PvdA)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (09.32 uur) en heet u allen een buitengewoon hartelijk welkom in een mistig maar toch altijd nog buitengewoon mooi Drenthe.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ingekomen van de heren Bomhof en Pereboom. Ik deel verder mee dat - u kunt het al zien aan de bloemen - wij vandaag een jarige in ons midden hebben. Namens ons allen, mevrouw Smith, van harte gelukgewenst met uw nog jeugdige leeftijd. De staten zijn op de hoogte gesteld van het feit dat in de fractie van GroenLinks een wijziging heeft plaatsgevonden: de heer Langenkamp is de heer Blanksma als voorzitter opgevolgd en namens de staten wens ik de heer Langenkamp veel succes in zijn nieuwe functie.

Ik maak de staten er verder op attent dat zij, goede gastheer als zij zijn, hebben voorzien in een gepaste aankleding van de zitplaats van het college van gedeputeerde staten (GS). Tevens zijn op proef twee geluidsboxen geplaatst, gericht op de publieke tribune. Het esthetische aspect - u begrijpt dat het allemaal voor mij is opgeschreven - wordt verbeterd wanneer is gebleken dat deze opstelling naar tevredenheid functioneert. Ik geef, op zijn verzoek, het woord aan de heer Smidt.

De heer SMIDT: Mijnheer de voorzitter. Ik wil graag van deze gelegenheid gebruikmaken om iedereen en de staten als geheel te bedanken voor de blijken van belangstelling die ik mocht ontvangen na mijn wat ongelukkige ongeval. Hartstikke bedankt!

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de ingekomen stukken A.1 tot en met A.10, B.1 tot en met B.4 en C.1 en C.2 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Wij verzoeken ingekomen stuk A.8, de brief inzake de stand van zaken met betrekking tot de aandelenoverdracht en baanverlenging Groningen Airport

Eelde te agenderen voor de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) van 8 oktober.

De VOORZITTER: De voorzitter van de commissie en de commissiegriffier hebben meegeluisterd.

De heer LANTING: Voorzitter. Wij verzoeken om behandeling van ingekomen stuk A.10, de brief inzake het Jacobs kruiskruid in de Statencommissie Milieu, Water en Groen (MWG) van 29 september.

De VOORZITTER: Ook voor dit verzoek geldt de zojuist door mij gemaakte opmerking.

Vervolgens wordt overeenkomstig het voorstel van de voorzitter besloten.

D. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER: Van de zijde van de staten is het volgende voorstel ontvangen ter aanvulling van de agenda.

De fractie van GroenLinks wil een motie indienen over het onderwerp Eenmalig pardon voor asielzoekers. Ik stel voor dit punt aan het eind van de agenda aan de orde te stellen.

Daartoe wordt besloten.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Wij willen graag aan de agenda toevoegen de schriftelijke vragen van GroenLinks van 8 september 2003 inzake de garantstelling voor het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT).

De VOORZITTER: Ik stel voor dit punt te behandelen na de motie van GroenLinks over de asielzoekers.

Daartoe wordt besloten.

E. Vaststelling verslagen van de vergaderingen van 23 april, 7 en 26 mei en 25 juni 2003

De verslagen worden conform het ontwerp vastgesteld.

F. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat geen mondelinge vragen zijn aangemeld.

G. Voorstellen

1. Het voorstel van GS van 13 augustus 2003, kenmerk 3/6.9/2003007277, Noordelijke rekenkamer(functie)

(statenstuk 2003-75)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie BFE van 27 augustus 2003.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ons wordt gevraagd akkoord te gaan met de voorbereiding van het opstellen van een besluitvormingsnotitie. Er is dus eigenlijk sprake van een procedurevoorstel, overigens wel een belangrijk voorstel want de rekenkamer of rekenkamerfunctie is in het kader van de wet Dualisering provinciebestuur voor ons als staten een heel belangrijk instrument.

In feite ligt een drietal hoofdvragen voor.

De eerste vraag is in hoeverre de besluitvorming over een dergelijk belangrijk controlerend instrument niet door GS maar door PS moet plaatsvinden. Het is immers een instrument ten dienste van PS. De PvdA-fractie is van mening dat GS over gedegen middelen beschikken om tot een afgewogen besluitvormingsnotitie te komen. PS fungeren op dit punt als opdrachtgever. Nauwe betrokkenheid van PS kan worden bewerkstelligd door gerichte terugkoppeling door GS over de voortgang in de Statencommissie BFE. Dit is meer politiek dan het Presidium bij de voorbereiding een rol te geven.

De tweede vraag is of de besluitvormingsnotitie samen met de provincies Fryslân en Groningen moet worden voorbereid. Ook deze vraag beantwoorden wij positief. Het is passend binnen de lijnen van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) en conform eerdere besluitvorming door de staten. Een rekenkamer van de drie provincies biedt kwalitatief en kwantitatief meer mogelijkheden.

In de voorbereiding tot opstelling van de genoemde besluitvormingsnotitie is het overigens goed precies te checken hoe in Fryslân en Groningen

over een gezamenlijke rekenkamer of rekenkamerfunctie wordt gedacht. Wij horen hierover nogal eens wisselende geluiden. Eventueel zouden bij een gezamenlijke noordelijke voorbereiding ook statenleden uit de drie provincies kunnen worden betrokken.

De derde vraag is hoe in de tussenliggende periode, dus tot de besluitvormingsnotitie klaar is en de rekenkamer of rekenkamerfunctie kan worden ingevoerd, omgegaan moet worden met het vanuit financieel perspectief toetsen van de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het bestuur. Het lijkt ons goed de nieuwe accountant te vragen deze toets over het begrotingsjaar 2003 op zich te nemen.

Wij wachten de besluitvormingsnotitie van GS, die eind dit jaar zal verschijnen, af en zien de voortgang daarvan graag aan de orde komen in de Statencommissie BFE en/of via de betrokkenheid van statenleden in noordelijk verband. Pas dan is een inhoudelijk oordeel over de vorm van de rekenkamer op zijn plaats. De voorkeur van mijn fractie gaat op dit moment overigens uit naar een Noordelijke rekenkamer, eventueel aangevuld met de provincie Overijssel, in plaats van een rekenkamerfunctie.

Voorzitter. Wij gaan akkoord met het voorliggende voorstel.

Mevrouw MULDER: Mijnheer de voorzitter. De fractie van het CDA is zeer verheugd te horen hoe de PvdA denkt over de begeleidende rol van of noordelijke statenleden of de Statencommissie BFE. In de commissie hebben wij dit ook voorgesteld.

Wij zijn van mening dat de staten met de rekenkamer een heel duidelijk instrument hebben om algehele controle uit te oefenen en wij vinden het correct dat wij als staten de mogelijkheid krijgen om door middel van een rekenkamer die controle uit te oefenen.

Een Noordelijke rekenkamer is voor ons een optie. Op het punt van de besluitvorming hierover loopt Fryslân wat bij ons achter en is Groningen al wat verder.

Wij willen heel graag dat ook de mogelijkheid van aansluiting van Overijssel bij het onderzoek wordt betrokken. Wij zeggen niet dat Overijssel er ook werkelijk bij moet, wij willen wel graag dat die mogelijkheid wordt onderzocht, met name omdat wij als het om de rekenkamer gaat uitgaan van

een groeimodel. Om de kosten te drukken moet zo minimaal mogelijk begonnen worden.

Wat de fractie van het CDA betreft zijn er drie opties:

- een aantal noordelijke statenleden met de ambtenaren laten terugkoppelen
- dit alleen in Drenthe doen
- terugkoppelen naar de Statencommissie BFE

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik constateer een behoorlijke eensgezindheid in de meningen van de verschillende partijen over de rekenkamer. Ik moet dan ook oppassen niet alles wat al is gezegd, te herhalen.

Laat ik maar met de conclusie beginnen. De fractie van de VVD gaat akkoord met het voorstel van GS om in samenspraak met Groningen en Fryslân de besluitvorming voor te bereiden. De vraag daarbij is of bepaalde ontwikkelingen dan al moeten worden afgesloten of dat alle opties nog opengehouden moeten worden. Wat ons betreft gebeurt het laatste, want ook wij hebben geconstateerd dat het Noorden nog niet eensgezind is over de mening of het een rekenkamer of een rekenkamerfunctie moet worden.

Er zit nog een ander aspect aan, namelijk dat van de kosten. Zeker nu wij compensatie door het Rijk waarschijnlijk wel kunnen vergeten en de terugverdieneffecten van een rekenkamer of rekenkamerfunctie nog maar moeten worden afgewacht, lijkt het ons goed te kijken wat wij precies willen, hoe wij dat willen organiseren en vooral ook wat dat gaat kosten. Het zou dan heel goed kunnen dat wij in plaats van te kiezen voor een rekenkamer - een meerderheid van de staten lijkt hiervoor te kiezen en de VVD sluit zich wel bij die tendens aan - beter uit kunnen gaan van de functie. Wij hebben de ontwikkeling dan zelf meer in de hand, omdat wij dan niet meteen aan alle regelgeving zijn gebonden. Wij mogen namelijk zelf bepalen hoe wij de rekenkamerfunctie inkleden en wij zouden die functie dus ook zo kunnen inkleden dat er eigenlijk sprake is van een rekenkamer. Als er sprake is van een rekenkamerfunctie kunnen wij bijvoorbeeld de opdracht geven dat 30% van de tijd moet worden besteed aan het SNN, 30% moet worden verdeeld over de drie provincies en dat 30% onafhankelijk en naar eigen inzicht kan worden besteed, waarna er nog 10% over is om aandacht te besteden aan de vragen van de verschillende staten. Ook dat is een optie en dan hebben

wij vervolgens zelf in de hand hoe wij die rekenkamer met externen invullen. Het is in ieder geval een optie die wij op dit moment nog niet uit de weg willen gaan.

Wij zijn blij dat bij het CDA de eerdere gedachte om het Presidium toezicht te laten houden van de baan is en het gaat er nu alleen nog om hoe wij het toezicht door de staten inkleden. Persoonlijk denk ik dat deze discussie eerder ethisch dan praktisch is en dan kies ik voor de praktische weg, hetgeen in mijn beleving betekent dat wij het college moeten vragen dit onderwerp voor iedere vergadering van de Statencommissie BFE te agenderen zodat die commissie de voortgang goed in de gaten kan houden. Ik ga ervan uit dat die commissie mans genoeg is om, als het gaat om de keuze tussen rekenkamer en rekenkamerfunctie, haar eigen plan te trekken. Ik wil hieraan nog wel toevoegen dat de fracties zelf met hun partijgenoten in Groningen en Fryslân moeten overleggen of tot een gezamenlijk standpunt kan worden gekomen. Of het liberaal, sociaal, christelijk, een rekenkamer of een rekenkamerfunctie is, maakt mij niet uit, het gaat erom dat het praktisch is en dat er gebeurt dat wij willen dat er gebeurt. Mijn insteek is dat voorkomen moet worden dat elke fractie in de drie provincies een ander standpunt inneemt.

Ik wil ten slotte nog aandacht vragen voor het punt doelmatigheidsbeoordeling van de Beleidsrekening 2003. In het accountantsrapport bij de Beleidsrekening 2002 stond dat het voor het laatst was dat de accountant naast de rechtmatigheid ook de doelmatigheid beoordeelde. De rekenkamer of rekenkamerfunctie is pas in 2005 actief en dat betekent dat er een gat van een jaar valt. In de commissie hebben wij daar ook al aandacht voor gevraagd. Naar onze overtuiging is het het gemakkelijkst wanneer we de situatie waarin de accountant niet alleen de rechtmatigheid maar ook de doelmatigheid toetst, nog een jaar doorzetten. Het college zou uitzoeken of dit mogelijk is. Wij wachten de uitkomst hiervan af, maar wij dringen er bij het college op aan met een advies in die richting te komen. Wij zijn ons ervan bewust dat daar dan ook wel een prijskaartje aan hangt.

De heer BLANKSMA: Mijnheer de voorzitter. Ons uitgangspunt is dat de rekenkamer een buitengewoon belangrijke rol kan spelen in met name de versterking van de controlerende functie van de staten. Het is ook voor de burgers belangrijk te

weten dat de rekenkamer volstrekt onafhankelijk informatie verstrekt. Ik meen dat elke poging om de rekenkamer haar onafhankelijkheid af te nemen, bijvoorbeeld door een rekenkamerfunctie in te stellen die ver afstaat van wat wij ons bij een rekenkamer voorstellen, moet worden afgewezen en dat daarom de instelling van een rekenkamerfunctie niet eens onderzocht hoeft te worden, hoewel iets onderzoeken op zichzelf altijd mooi is. Dus als er een meerderheid is om de rekenkamerfunctie buiten het onderzoek te houden, vinden wij dat prima. Ik ben dan ook blij dat de PvdA hier ook haar voorkeur voor heeft uitgesproken.

Het andere probleem is natuurlijk dat de rekenkamer wel een betaalbaar orgaan moet blijven. Dat maakt het meest ideale model, namelijk een eigen rekenkamer voor Drenthe, waarschijnlijk onhaalbaar. Ik denk dan ook dat wij het moeten zoeken in samenwerkingsmogelijkheden. Dan is samenwerking in noordelijk verband heel voor de hand liggend. Het lijkt mij een goed idee om het college de opdracht te geven ook de andere mogelijkheden tot samenwerking nog eens te bekijken, bijvoorbeeld of ook Overijssel mee zou willen en kunnen doen. Dit hangt natuurlijk mede af van het feit of hiervoor in het Noorden een eensluidend standpunt te vinden is. Ik herhaal in dit verband mijn pleidooi ook te onderzoeken of de gemeenten erbij te betrekken zijn. Immers, ook de gemeenten zoeken naar mogelijkheden om de doelmatigheid van hun werken te controleren. Samenwerking met de gemeenten levert de meerwaarde op dat ook het beleidsterrein dat ligt tussen dat van de provincie en de gemeenten door de rekenkamer kan worden meegenomen. Wij zien dus graag dat de opdracht aan de ene kant wordt ingeperkt, dus geen onderzoek naar de rekenkamerfunctie, en dat het die opdracht aan de andere kant wordt uitgebreid met een onderzoek naar de mogelijkheid ook de gemeenten en de provincie Overijssel erbij te betrekken.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ook mijn fractie gaat akkoord met het voorstel om in noordelijk verband de besluitvorming met betrekking tot de rekenkamer ambtelijk voor te bereiden. Wij hebben in de commissievergadering hiervoor een aantal kaders aangegeven, die ik nu nog even kort zal herhalen.

Een rekenkamer in noordelijk verband heeft onze voorkeur, mede omdat dan de hele SNN-organisatie kan meeliften.

Wij hebben een sterke voorkeur voor een rekenkamer boven een rekenkamerfunctie.

De kosten van de rekenkamer moeten in het onderzoek worden betrokken, mede omdat wij ons - ik heb het in de commissievergadering al gezegd - zorgen maken over de financiële ruimte nu het Rijk nauwelijks bereid is tot het leveren van een substantiële bijdrage.

Ten slotte geven wij het college nog in overweging de staten op een passende wijze bij de voorbereiding te betrekken. Wij voelen het meest voor regelmatige terugkoppeling in de Statencommissie BFE.

De goede dingen die door de vorige sprekers al over het voorstel zijn gezegd, zal ik niet herhalen. De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie heeft in de commissie opgemerkt dat nu wel een heel omslachtig traject wordt ingegaan. Wij zagen wel mogelijkheden het allemaal wat te versnellen, vooral omdat op grond van wat het Interprovinciaal Overleg (IPO) had onderzocht, in ieder geval de eerste twee vragen al beantwoord hadden kunnen worden.

De politieke realiteit is echter dat de antwoorden van de fracties niet eenduidig zijn. Voor het ontwikkelen van de rekenkamer(functie) lijkt het mij goed dat die antwoorden wel zoveel mogelijk eenduidig zijn en daarom lijkt het mij, gelet op de situatie zoals die nu is, niet zo verkeerd de keuze voor een rekenkamer dan wel een rekenkamerfunctie goed door te exerceren. Daar komt nog bij dat het nog eens goed onderzoeken van de mogelijkheid van een Noordelijke rekenkamer alleen maar een stimulans is om weer eens wat meer over de fusie van de noordelijke provincies te praten. Maar dat kan natuurlijk een observatie zijn die niet door iedereen wordt gedeeld. En misschien is die misschien nu opeens ook wel van de baan, wie zal het zeggen.

Voorzitter. Ik vind dat wij over de betrokkenheid van de staten richting GS niet al te onderdanig moeten doen. Het voorstel om dit een vast punt op de agenda van de Statencommissie BFE te maken en daar de politieke en bestuurlijke discussie te voeren en ook regie in handen te houden, lijkt mij het handigst.

Het laatste punt dat ik wil bespreken is hoe wij als staten handen en voeten gaan geven aan onze doelmatigheidscontrole. Daarin speelt niet alleen

de rekenkamer een rol, al is zij heel belangrijk. Naar het oordeel van mijn fractie kan de accountant daar ook geen rol in spelen, omdat dat wettelijk niet meer kan. Maar de wet geeft de staten wel de mogelijkheid via verordeningen het financiële beheer in het algemeen en de doelmatigheidscontrole in het bijzonder te regelen. Dat een accountant - het moet dan wel een andere accountant zijn - daarin een rol kan spelen is iets dat wij in combinatie met de discussie over de rekenkamer daarbij nadrukkelijk moeten betrekken. Kortom, via de Provinciewet zijn er mogelijkheden genoeg; wij moeten ze alleen wel zelf pakken. Wij moeten dat dan via het Presidium zodanig in gang zetten - het gaat mij veel te ver het Presidium meteen aan de kant te schuiven - dat het in de Statencommissie BFE terugkomt. Op die manier kunnen wij op het hele veld van financieel beheer en doelmatigheid nog een heel eind komen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De OPD heeft een duidelijke voorkeur voor een noordelijke rekenkamer. Voor de objectiviteit vinden wij een rekenkamer heel belangrijk. En wat het geld betreft: rekenkamers kunnen hun geld ook terugverdienen, kijk naar de rechtmatigheid en doelmatigheid. Een onafhankelijke noordelijke rekenkamer, samen met de provincies Groningen en Fryslân, lijkt ons de beste en meest economische oplossing. Tegen een eventuele deelname van Overijssel hebben wij geen enkel bezwaar. Voor alle duidelijkheid: de rekenkamerfunctie wijzen wij af. Het woord "functie" staat al tussen haakjes en het mag wat de OPD betreft verdwijnen. In het onderzoeken van die variant hoeft dan geen energie te worden gestoken, hetgeen ook geld bespaart.

Wij gaan akkoord met het geven van de opdracht aan GS om besluitvorming voor een Noordelijke rekenkamer voor te bereiden samen met Groningen en Fryslân en eventueel Overijssel.

De heer DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Nu ik hier toch sta, wil ik van de gelegenheid gebruikmaken om u te danken voor het zo snel doorvoeren van de naamswijziging van mijn fractie. Ik ga verder onder de naam Fractie De Jong, maar verder zal er weinig verschil zijn, want de persoon zelf is na het beëindigen van het lidmaatschap van de LPF niet veranderd.

Met betrekking tot het voorliggende voorstel kan ik kort zijn. Het is prima dat besluitvorming met betrekking tot de rekenkamer wordt voorbereid. Het wordt daardoor makkelijker een variant te kiezen. In het Verkiezingsprogramma op basis waarvan ik ben gekozen, werd ook op de totstandkoming van een rekenkamer gehamerd en ik vind het dus prima dat er vorderingen worden gemaakt. Er kan niet genoeg controle zijn op de doelmatigheid en rechtmatigheid van de besteding van gemeenschapsgeld. Het NNBT-debacle is hiervan een prachtig voorbeeld.

Het lijkt mij wijs op landsdeelniveau, dus als Groningen, Fryslân en Drenthe samen, te opereren. Een rekenkamer moet namelijk voldoende groot zijn om voldoende expertise in huis te hebben.

In de besluitvormingsnotitie moet helder worden aangegeven wat het verschil is in kwaliteit en kosten van de beide varianten. Ik pleit ook voor het opnemen in die notitie van een profielschets van in de toekomst aan te stellen rekenmeesters. Vertrouwen is namelijk een hoog goed, waar we zuinig op moeten zijn.

Opdrachtgever zijn van rekenkundig onderzoek mag er nooit toe leiden dat de rekenkamer(functie) een speeltje wordt van politieke partijen. Te pas en te onpas opdrachten verstrekken om via de rekenkamer politieke profilering te regelen, lijkt mij niet de juiste weg. De onafhankelijkheid van de rekenkamer(functie) kan daarmee in het geding komen en ook enige aandacht hiervoor in de besluitvormingsnotitie is op zijn plek.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. De vraag die wij dienen te beantwoorden is of wij als staten het college de opdracht willen geven de besluitvorming voor te bereiden om samen met Fryslân en Groningen een gezamenlijke rekenkamer in te stellen. De eerste vraag die dan aan de orde komt is: wat willen wij? De rekenkamer is een onderdeel van het instrumentarium dat is verankerd in de Wet dualisering provinciebestuur en is bedoeld om sturing te geven aan de controle op en verantwoording van onder andere de financiële uitgaven die door het college zijn gedaan. De rekenkamer onderzoekt de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door GS gevoerde bestuur.

Kiezen we voor een onafhankelijke rekenkamer, dan valt de rekenkamer dus nooit onder de staten, maar is zij onafhankelijk van staten en college en

bepaalt zij zelf haar eigen agenda. De term "het door het provinciebestuur gevoerde bestuur" wil niet zeggen dat het onderzoek alleen betrekking heeft op het college. Ook kunnen onderzoeken van de rekenkamer ineffectiviteit en ongewenste neveneffecten aantonen die mede het gevolg zijn van beslissingen van de staten. Onderzoeken van de rekenkamer kunnen zodoende ook de staten zelf raken.

Een en ander zou bedreigend kunnen zijn voor de staten en het college. Het is daarom belangrijk dat de rekenkamer een onafhankelijke positie heeft ten opzichte van de staten en andere provinciale organen. De instelling van de rekenkamer biedt een belangrijke mogelijkheid tot een deskundig en onafhankelijk onderzoek naar de uitvoering en effecten van het provinciaal beleid. De rekenkamer is vrij in haar keuze van onderzoeksonderwerpen. Dat neemt niet weg dat de staten de rekenkamer altijd kunnen verzoeken een onderzoek te doen. Uit het feit dat deze mogelijkheid uitdrukkelijk in de wet wordt genoemd, blijkt dat een verzoek van de staten een bijzondere positie inneemt. De provincie wordt de keuze geboden tussen een collegiale rekenkamer, een eenhoofdige rekenkamer dan wel een noordelijke rekenkamer. Het college blijkt voorstander te zijn van een Noordelijke rekenkamer, daarbij aansluiting zoekend bij Fryslân en Groningen.

Het belang van borging van de onafhankelijkheid van de rekenkamer is al tigmaal benadrukt. De onafhankelijkheid van de rekenkamer en haar leden komt voorts tot uitdrukking in de regeling van de onverenigbare betrekkingen, een combinatie van bepaalde ambten en betrekkingen kan leiden tot een ontoelaatbare verstrengeling van belangen. De regeling van onverenigbare betrekkingen bepaalt onder andere dat statenleden geen deel mogen uitmaken van de rekenkamer.

Door samen te werken met andere provincies zal de ene provincie gebruik kunnen maken van de expertise en middelen die de andere provincie in huis heeft, hetgeen de onderzoeken ten goede kan komen.

Van het afleggen van verantwoording aan de staten door de rekenkamer kan, gelet op de onafhankelijke positie van de rekenkamer, echter geen sprake zijn.

Anders dan bij de overige gemeenschappelijke organen is het uitgangspunt dat de rekenkamer niet in het openbaar vergadert.

Naast de optie van de gemeenschappelijke rekenkamer zijn er nog andere manieren om structureel of incidenteel samen te werken, bijvoorbeeld via gezamenlijke uitbesteding of het gezamenlijk inrichten van een onderzoeksbureau. Een gemeenschappelijke Noordelijke rekenkamer zal over dezelfde bevoegdheden als een provinciale rekenkamer moeten beschikken. Dat is dus anders dan bij de gewone gemeenschappelijke organen. Er zal dan ook geen sprake zijn van overdracht van bevoegdheden door provinciale bestuursorganen, in casu de staten, die het gemeenschappelijk orgaan zullen moeten instellen. Het betreft hier immers geen bevoegdheden van de staten, maar bevoegdheden die direct aan de rekenkamer, provinciaal of gemeenschappelijk, zijn toegekend.

Over de samenstelling van de rekenkamer zullen de betrokken staten met elkaar in onderhandeling moeten treden.

Zij beslissen immers, zoals gezegd, gezamenlijk over de samenstelling van die rekenkamer. Vanuit het oogpunt van de onafhankelijkheid is het niet wenselijk als de deelnemende provincies ieder hun eigen vertegenwoordiger voor de rekenkamer benoemen. In de gemeenschappelijke regeling, waarbij de rekenkamer wordt ingesteld, zal in elk geval moeten worden voorzien in het aanwijzen van de staten waaraan de leden een eed of belofte afleggen. Verder zijn er afspraken nodig voor de aanwijzing van het personeel en de vergoeding voor de leden van de rekenkamer. Voor wat betreft de aanwijzing van personeel kan worden uitgegaan van de zogenaamde centrum-provincieconstructie, dat wil zeggen dat de ambtenaren die werkzaam zijn voor de gemeenschappelijke rekenkamer in dienst zijn van de provincie die daartoe in de gemeenschappelijke regeling wordt aangewezen. Ook voor zaken als huisvesting ligt een dergelijke constructie voor de hand. Voor de provinciale rekenkamer is veel geregeld in de Provinciewet. De wet geeft in feite een uitgewerkt model. De staten hoeven bij een rekenkamer eigenlijk alleen maar te beslissen over een eenhoofdige of collegiale leiding en daarnaast natuurlijk over de benoeming van de leden, de middelen, de ambtelijke ondersteuning en dergelijke.

De invulling van een provinciale rekenkamerfunctie is grotendeels vrij. De staten hebben meer dan de rekenkamer de mogelijkheid zaken zelf te regelen en aan te passen aan hun eigen situatie.

De gekozen invulling moet echter wel waarborgen dat de taak, genoemd in de Provinciewet, wordt uitgevoerd en dat voorwaarden worden geschapen waardoor deze taak met de vereiste onafhankelijkheid, deskundigheid en gezag kan worden uitgevoerd. Veel bepalingen in de Provinciewet voor de rekenkamer zijn namelijk gericht op het waarborgen van de onafhankelijkheid. De rekenkamercommissie kan alleen dan een verantwoord alternatief zijn voor de rekenkamer indien de onafhankelijkheid in voldoende mate is verzekerd. Dat nu geopteerd wordt voor een Noordelijke rekenkamer heeft zeker ook te maken met het onbekende. Ik denk dat deze niet dat zal brengen wat men ervan verwacht. Tegelijk drie provincies bedienen, lijkt mij te veel gevraagd. Drents Belang stelt dan ook voor om voorlopig voor een rekenkamer te kiezen, waarvan de onafhankelijkheid wettelijk is bepaald. Kiezen we voor een rekenkamercommissie, dan moeten de staten de mate van onafhankelijkheid zelf bepalen en invullen. De staten kiezen in dat geval bij het invullen van de rekenkamerfunctie voor een commissie zoals bedoeld en is omschreven in de Provinciewet. Voorzitter. De fractie van Drents Belang hoopt met deze inbreng een steentje te hebben bijgedragen en duidelijk te hebben gemaakt hoe zij aankijkt tegen het fenomeen rekenkamer, waarvan wij nog moeten afwachten of zij werkelijk een meerwaarde heeft als het gaat om de controlerende functie van de staten. In ieder geval kost een rekenkamer de Drentse burger geld. Drents Belang stelt dan ook voor het college de opdracht te geven vorm te geven aan een eigen onafhankelijke provinciale rekenkamer dan wel rekenkamerfunctie, naast het onderzoek dat plaatsvindt naar een Noordelijke rekenkamer.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik wil slechts een paar opmerkingen maken en enkele vragen beantwoorden.

De eerste opmerking is dat de staten vandaag uitspreken het college de opdracht te geven om de instelling van een noordelijke rekenkamer of rekenkamerfunctie voor te bereiden. De staten hadden er namelijk ook voor kunnen kiezen het traject via het Presidium in gang te zetten. Wat het college betreft is wat nu voorligt dan ook niets anders dan een procedurevoorstel. Het college heeft er geen behoefte aan zich te bemoeien met de controle-instrumenten van de staten.

Met betrekking tot de betrokkenheid van de staten heb ik een aantal fracties horen zeggen dat die heel goed tot uiting kan komen via de Statencommissie BFE. Dat lijkt mij een heel normale werkwijze, waarbij die commissie natuurlijk wel van elke stap op de hoogte moet worden gehouden om haar rol als adviescommissie optimaal te vervullen. Het college zal dit met genoeg doen. Het college gaat dus een besluitvormingsnotitie voorbereiden.

Enkele fracties hebben aangegeven hoe zij aankijken tegen de rekenkamer dan wel de rekenkamerfunctie. Het college spreekt daar geen oordeel over uit, dat is echt een zaak van de staten. De besluitvormingsnotitie biedt de mogelijkheid tot het voeren van een echt inhoudelijke discussie. Dan kan ook de vraag aan de orde komen of Overijssel een rol kan vervullen in de hele opzet. Wij kunnen nagaan of Overijssel daarover zelf al ideeën heeft. Wat ons betreft wordt de notitie zodanig voorbereid dat de staten alle gelegenheid hebben om de discussie, die zij vandaag al zijn begonnen, nog eens over te doen, waarna kan worden bepaald hoe de verhoudingen in de staten precies liggen. Ik wil nog wel wat zeggen over de doelmatigheidstoets, een onderwerp dat in de commissievergadering al aan de orde kwam en vandaag opnieuw naar voren is gebracht. In de commissievergadering moest ik het antwoord op de veronderstelling van de heer Engels schuldig blijven. Ik heb dat antwoord nu wel. Het is niet zo dat de accountant geen doelmatigheidstoets meer mag uitvoeren, op basis van de Provinciewet heeft hij dat niet meer te doen. Dat is toch wel een verschil van interpretatie. Het gaat om het jaar 2004, want in 2005 moet de rekenkamer functioneren en in 2003 voert de accountant de doelmatigheidstoets nog gewoon uit. Het college was voornemens de Stafafdeling Control in 2004 die toets te laten doen, maar ik hoor nu van verschillende kanten dat het wellicht beter is de accountant opdracht te geven die toets te doen. Het lijkt mij goed dat dit allemaal even op papier wordt gezet en het dan naar de Statencommissie BFE wordt gestuurd. In die commissie kunnen de fracties dan laten weten of zij het uitvoeren van de doelmatigheidstoets wensen uit te besteden aan de externe accountant of dat de interne Stafafdeling Control dit voor haar rekening kan nemen. Mijn voorstel is dus de besluitvorming hierover uit te stellen tot de Statencommissie BFE zich hierover heeft uitgesproken.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

2. Het voorstel van het Presidium van PS van 27 augustus 2003, kenmerk 2003007812, Aanwijzing plaatsvervangende leden Parlementariërsforum Nieuwe Hanze Interregio (NHI)

(statenstuk 2003-76)

De VOORZITTER: Door de fracties van CDA en GroenLinks zijn als plaatsvervangende leden in het parlementariërsforum van de NHI de heren Reukema en Kuiper voorgedragen. Zij zijn een soort van achtervang voor de leden Faber en Baas.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten overeenkomstig het voorstel van het Presidium.

De VOORZITTER: Ik wens beide heren van harte geluk met hun benoeming.

Om elke verwarring te vermijden wijs ik erop dat mevrouw Rozema in het Presidium geen greep naar de macht heeft gedaan. Zij is nog steeds secretaris en ik ben nog steeds de voorzitter, zulks in tegenstelling tot wat in het statenstuk is vermeld.

Ik merk nu dat die verkeerde ondertekening niemand was opgevallen. In het Presidium was ik ook al de enige die het gezien had.

3. Het voorstel van het Presidium van PS van 2 september 2003, kenmerk 2003008040, Statenagenda 2003-2007

(statenstuk 2003-77)

De VOORZITTER: Het Presidium heeft, op verzoek van de staten, in overleg met de fracties dit voorstel voorbereid. De staten hebben hierop al een eerste reactie van de zijde van GS ontvangen.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie heeft dit stuk uiteraard met veel belangstelling bekeken.

Met betrekking tot de onderwerpen - het is op zich inherent aan de gevolgde wijze en is dus niet

zozeer een verwijt als wel een vaststelling - wil ik dan allereerst opmerken dat ze vrij algemeen geformuleerd zijn. Het is als gevolg daarvan ook niet steeds duidelijk wat nu precies de bestuurlijke analyses of politieke probleemstellingen zijn die aan de opgegeven onderwerpen ten grondslag liggen. Het gevolg daarvan is, althans in onze visie, dat de voorgestelde aanpak vrij algemeen is en meestal begint met de vraag naar een nota, en dan nog liefst een door GS op te stellen nota, behalve als het om een al lopend traject, bijvoorbeeld het Provinciaal Omgevingsplan (POP), gaat. Nog afgezien van onze wat oplopende weerzin tegen de notacultuur is het überhaupt de vraag of de voorgestelde aanpak tot slagvaardig handelen leidt. Wij zijn ook van mening dat de onderwerpen zoals die nu uit het proces naar voren komen - het is misschien een wat vreemde opmerking voor een niet-collegepartij - in vergelijking met bijvoorbeeld de onderwerpen van het collegeprogramma en misschien zelfs ook wel het bijgestelde Kompas voor het Noorden, weinig uitdagend en inspirerend zijn. Wat ons hierbij nog wel het meest heeft getroffen, is het volstrekt ontbreken van het thema Onderwijs en kennisinfrastructuur of Kenniseconomie. Eigenlijk vinden wij dit ontbreken onbegrijpelijk.

Voorzitter. Wij zijn van mening dat de staten de lijst van vast te stellen onderwerpen moeten beperken en dat wat daarna overblijft vooral betrekking moet hebben op actuele problemen die in de provinciale politiek spelen - ik noem opnieuw als voorbeeld de kenniseconomie - die niet in lopende trajecten als het POP, dus leefbaarheid en dat soort van zaken, zitten. Omdat wij daarvoor volgend voorjaar een geweldig kader gaan vaststellen, zie ik niet zo goed in waarom wij elkaar daarover in de commissie nog weer heel lange verhalen moeten voorlezen.

Mijn fractie ziet ook graag dat met de statenagenda een stukje dynamiek teweeg wordt gebracht. Zo zou bijvoorbeeld bekeken kunnen worden hoe wij in de provincie Drenthe, hoe paradoxaal dat ook klinkt, wat meer handen en voeten zouden kunnen geven aan stedelijk denken en stedelijk beleid of hoe onderwerpen die, gelet op de ervaring die wij daarmee de afgelopen jaren hebben opgedaan, heel moeilijk zijn in te vullen, aan de orde kunnen komen, zoals de regierol van de provincie of de positie van de provincie in het bestuurlijke krachtenveld en - men zal begrijpen dat ik het even noem - de relatie met de burger.

Ik stel voor de statenagenda te beperken tot de volgende onderwerpen:

- de kenniseconomie
- de stedelijke ambitie in Drenthe en met name de interessante gedachte om Assen en Emmen toch een wat meer preponderante positie te geven ten opzichte van andere grote dorpen
- duurzaamheid, een begrip waarop behalve GroenLinks iedereen maar moeilijk vat krijgt
- de rol en positie van de provincie en de burger

Wat ons betreft wordt dan vooral niet met een nota begonnen, maar gewoon met een discussie in de commissie over wat wij ervan vinden, welke kant wij ermee uit moeten en of het mogelijk is met elkaar iets te verzinnen dat een beetje hout snijdt.

De heer VEENSTRA: Is dit lijstje van onderwerpen hetzelfde dat ons al voor de vakantie is aangereikt?

De heer ENGELS: Het is niet hetzelfde lijstje, het is gewoon een lijstje dat het gevolg is van het denken over wat ons is voorgelegd. De lijst die het Presidium is voorgelegd, is de grootste gemene deler, de procesmatige uitkomst, terwijl wij er meer met een inhoudelijke blik naar gekeken hebben. Het lijstje dat wij voor de vakantie hebben ingeleverd was, zo kan ik nu wel verklappen, nog korter.

Het lijkt ons verstandig dat niet geprobeerd wordt in een of twee statenvergaderingen de agenda voor de komende vier jaar vast te leggen, maar hier flexibel mee om te gaan.

Als wij iets van onze "kaderstellende rol" willen maken, moeten wij het niet zoeken in de kwantiteit maar vooral, omdat het college op een aantal punten heel goed bezig is, in de kwaliteit.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik kan op dit moment kort zijn over de statenagenda, want de fractie van de ChristenUnie wil graag op een later tijdstip een inhoudelijke inbreng leveren. Die inhoudelijke inbreng zal dan gaan over de prioriteitstelling en over de werkwijze. Ook wij hebben wat vraagtekens gezet bij de opmerking dat alles via nota's en dergelijke zal moeten gaan. Dat lijkt ons niet in alle opzichten de meeste aangewezen weg. Wel zijn wij content met de, weliswaar globale, opsomming van de onderwerpen. Het lijstje

met onderwerpen dat wij hebben ingeleverd, vinden wij hierin wel zo ongeveer terug. Wij zijn dan ook tevreden over wat nu voorligt en daar moeten wij met elkaar dan ook maar mee verder gaan. Het was natuurlijk mooi geweest als de statenagenda ook nog invloed zou hebben gehad op de begroting, maar wij waren er zelf bij toen de staten dat op dat moment niet wilden.

Wij ondersteunen ook wat in het stuk staat dat het een cyclisch proces is en dat de statenagenda steeds moet kunnen worden aangepast aan de omstandigheden en de onderwerpen die in deze provincie actueel zijn.

Wij kunnen ons vinden in de voorgestelde procedure. Wij sluiten ons wel aan bij het door de VVD nog in te brengen idee om de behandeling van de statenagenda over de begrotingsbehandeling heen te tillen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Om dan maar meteen met het laatste te beginnen, veel meer dan er nu over is gezegd, hebben wij in het voortraject niet voorgesteld. Wij hebben alleen wel gezegd dat het eigenlijk voor het eerst was dat we elkaar inhoudelijk spraken en dat partijen onderling nog veel te weinig gedachten hadden uitgewisseld over het toch nieuwe fenomeen en dat het daarom goed zou zijn een stevige basis te leggen, wilden wij de statenagenda een eerlijke kans geven. Die eerlijke kans geven wij niet als wij in de begrotingsvergadering van november ook nog de uitwerking van de statenagenda moeten vaststellen. Misschien is het ook wel gemakkelijker om wanneer de begroting is vastgesteld en bekend is wat de staten hebben goedgekeurd, de uitwerking van de statenagenda op de agenda van de januarivergadering te zetten. Wij hebben dan nog tweemaal de kans om in de Statencommissie BFE van gedachten te wisselen over welke kant wij op willen. Wat de VVD betreft is er ook helemaal niets op tegen om, als dat nodig en gewenst is, nog eens apart plenair bijeen te komen om de uitwerking van de statenagenda te bespreken. De statenagenda er even snel doorheen halen, is wat ons betreft niet gewenst.

Onze eerste reactie na lezing van het stuk was dat de agenda vrijwel volledig was. Sport, cultuur, natuur en onderwijs ontbreken, maar verder zijn alle grote aandachtsvelden van de provincie in beeld. Het is dan ook logisch dat deze lijst overeenkomt met het collegeprogramma en met waarschijnlijk alle partijprogramma's en dat roept toch

de vraag op of er sprake is van een keuze als al voor alles is gekozen.

Uitgaande van het adagium dat de kracht in de beperking zit - ik kom nu in de richting van de heer Engels - is ons voorstel ons te focussen op een beperkt aantal zaken en voor de VVD zijn dan de werkgelegenheid en dan met name de bestrijding van de jeugdwerkloosheid, de leefbaarheid - wat verstaan wij daar eigenlijk onder? - en de doorlichting van het subsidiebeleid onderwerpen die met voorrang en met extra aandacht moeten worden besproken. Vervolgens zouden de staten naar onze mening zelf, dus zonder GS, een aantal onderwerpen kunnen uitdiepen, waarbij wij in de eerste plaats denken aan een aantal onderdelen uit het POP die in onze beleving toch nog wat onderbelicht zijn, zoals de sociale component, maar ook de ruimte-voor-ruimte-regeling of wat wij met het water willen. Daarnaast zouden de staten zich moeten verdiepen in wat zij zich voorstellen bij de relatie burger-bestuur en hoe hieraan vorm kan worden gegeven. PS kunnen best over deze onderwerpen spreken en hoeven hierbij niet te wachten op een visie van GS. Ook integratie is zo'n onderwerp, waarbij wij ons af moeten vragen wat wij nastreven en welke rol de sociale componenten binnen de provincie daarin hebben.

Voorzitter. Het fenomeen statenagenda is nieuw. Wij hebben er in de fractie veel over gesproken, maar van een uitwisseling van ideeën met de andere fracties is naar onze mening onvoldoende gekomen. Dat moeten wij onszelf natuurlijk aanrekenen, maar het trekt wel een wissel op de besluitvorming, omdat juist als het om dit soort zaken gaat de uitwisseling van ideeën en inzichten voor een goede bijsturing kan zorgen.

Of er een brede of een smalle agenda komt, de kracht moet vooral komen uit de wijze waarop de punten worden uitgewerkt. Als een brede agenda slecht wordt uitgewerkt en er geen instrumenten aan verbonden worden, dan is het eigenlijk alleen maar een beetje kritisch volgen in de hoop dat er nog wat bijgestuurd kan worden. Als we het heft echt in handen willen nemen, dan zullen wij ook onze eigen beperkingen moeten kennen en dan zullen wij moeten kiezen voor de zaken die wij daadwerkelijk van belang vinden en daar werk van maken.

Wanneer de agenda, zo breed als die nu is en zo gelijkend op het collegeprogramma - voor veel gebieden wordt een aanzet tot een oplossing gegeven met beleid dat al is ingezet, bijvoorbeeld

in het POP of in allerlei plannen waarmee het college al bezig is of bezig gaat - wordt vastgesteld, dan moeten wij daar als collegepartij eigenlijk redelijk gelukkig mee zijn, omdat wij dan het vertrouwen kunnen hebben dat het allemaal goed wordt opgepakt, maar aan de andere kant wordt dan niet voldaan aan waarvoor een statenagenda eigenlijk is bedoeld.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Wij denken dat er een goede opzet voorligt voor de statenagenda. Er is al een heel traject afgelegd, waaraan het Presidium in samenwerking met de Statengriffie veel werk heeft besteed. Voor mijn gevoel was en is het een zoeken hoe de staten hun eigen agenda goed kunnen organiseren. Maar als start lijkt ons wat nu voorligt goed. Wij zijn het wel met D66 eens dat het een interactief gebeuren moet zijn, hetgeen wil zeggen dat tijdens het proces nieuwe onderwerpen naar voren kunnen komen of dat van andere onderwerpen geconstateerd moet worden dat zij niet het gewenste resultaat hebben en dat er een aanpassing moet worden gepleegd.

Ook bij het voorstel van de VVD om dit onderwerp nu niet af te kaarten, maar daarvoor de tijd te nemen, hebben wij een goed gevoel en wij zijn er dan ook voor dat dit punt terugkomt in een van de volgende vergaderingen van de Statencommissie BFE.

Ik wil een voorbeeld geven van iets dat kan leiden tot iets anders. Wij hebben zeer verheugd geconstateerd dat het college het collegeprogramma nu wel wil doorrekenen, dit in tegenstelling tot wat in het vandaag vastgestelde verslag staat. Wij vinden dit een goede ontwikkeling en de uitkomst van de doorrekening zou best eens kunnen leiden tot een aantal onderwerpen op de statenagenda. Ik zal nu geen inhoudelijke reactie op het voorstel geven, dat zal mijn fractie in de commissie wel doen. Maar ik wil nog wel even ingaan op een paar punten uit de brief die het college als reactie op deze agenda heeft gestuurd. In de vierde alinea schrijft het college: "Mochten PS een actieve rol voor zichzelf weggelegd zien als beleidsontwikkelaar, dan ..." Ik hoop dat PS dat zullen en willen doen, want doen zij dat niet dan zijn zij geen knip voor de neus waard. Ik denk dat daar geen twijfel over moet bestaan.

In dezelfde alinea schrijft het college dat gezorgd moet worden voor een goede afstemming van elkaars trajecten. Ja natuurlijk, want wij zitten hier

met elkaar om goede dingen voor Drenthe te doen, maar dat laat natuurlijk onverlet dat de staten natuurlijk wel de vrijheid hebben iets volstrekt afwijkends te doen van wat het college doet als die staten het erover eens zijn dat wat zij doen belangrijk is.

Met betrekking tot de samenhang tussen zaken staat in de brief dat de op de agenda vermelde onderwerpen reeds de aandacht van het college hebben. Dat is aan de ene kant mooi, maar aan de andere kant moet daar niet een suggestie van overbodigheid in zitten.

In de laatste alinea schrijft het college uit oogpunt van een effectief beleidsproces voor te stellen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de reeds ingezette beleidsprocessen. Dat zal best, maar het is ook aan de staten voorbehouden nieuwe initiatieven te nemen en juist als wij dynamiek willen, moeten wij de ruimte hebben beleidsprocessen ter discussie te stellen en met volstrekt nieuwe initiatieven te komen. Het gevoel hier in Drenthe is toch: het gaat zoals het gaat en zo gaat het al jaren. Laten wij de discussie die de VVD is begonnen, dat wij nu eens echt kritisch moeten gaan kijken of oud beleid voor nieuw beleid kan worden geschrapt, alsjeblijft als staten voeren. Wij moeten zorgen dat er dynamiek is en dat wij aan kunnen sluiten bij de wensen die in Drenthe leven. Als wij in beleidsmatige zin willen reageren op ontwikkelingen, moeten wij voor onszelf ruimte creëren voor verandering.

Voorzitter. Het CDA denkt het dat het voorliggende stuk een goede stap is op weg naar het gewenste resultaat, maar wij zullen het met elkaar moeten doen en of wij het op goede manier doen, zal wel blijken.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Direct na de verkiezingen is statenbreed besloten om in het kader van het dualisme te komen tot een statenagenda en niet tot een statenprogramma - de redenen daarvoor hoef ik nu niet te herhalen - en vlak voor de zomervakantie hebben we de onderwerpen voor de statenagenda bij het Presidium aangeleverd.

Uit de verschillende overzichten blijkt dat de fracties hier elk op hun eigen wijze mee om zijn gegaan. Sommige hebben een uitgebreide lijst ingeleverd en andere een wat beperktere. Er ligt nu een lijst van elf onderwerpen voor die de statenagenda 2003-2007 moet vormen. Gelukkig vindt de fractie van de PvdA veel van de door

haar aangeleverde onderwerpen in het overzicht terug; het overzicht is overigens dusdanig breed dat dit voor veel fracties zal gelden.

De heer ENGELS: Voorzitter. Sta mij toe op te merken dat het ook een verontrustende waarneming kan zijn dat veel van de door de PvdA ingebrachte punten op het lijstje zijn terechtgekomen.

De heer VEENSTRA: Waarvan akte! Ik constateer dat ook enkele onderwerpen missen. Te denken valt aan natuur, landbouw en cultuur. Nu het voorstel voor een statenagenda voorligt, realiseren wij ons hoe lastig het is te komen tot een eenduidige en bruikbare statenagenda. Hebben we ondanks of dankzij het dualisme ook niet allemaal onze eigen agenda? We kunnen natuurlijk best een lijst van onderwerpen vaststellen, maar eigen partij-inzichten of de actualiteit kunnen er te allen tijde toe leiden dat de agenda verandert of dat andere onderwerpen centraal komen te staan. Ik denk in reactie op de mededelingen op Prinsjesdag aan ontwikkelingen op het gebied van de zorg. Hetzelfde geldt voor de nieuwe Bijstandswet en voor de Huursubsidieregeling waardoor sommige huurders het kind van het rekening dreigen te worden.

Gezien de breedte van de lijst van onderwerpen die voorligt, stemt de PvdA in met het opnemen van de genoemde elf onderwerpen op de statenagenda. Wij voegen hieraan toe dat wij onze eigen verantwoordelijkheid behouden bij het naar eigen keuze centraal stellen van overige thema's naast de statenagenda.

Wij hebben wat meer moeite met de planning en aanpak van de onderwerpen (punt 2 van het advies).

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Wat mij aansprak in het betoog van de heer Veenstra, even los van de vraag of wij alle onderwerpen zo meevoelen, is dat hij onderwerpen heeft genoemd die in het collegeprogramma noch in de voorgestelde lijst voor de statenagenda staan. Toch zegt de heer Veenstra dat alle door het Presidium voorgestelde onderwerpen gehandhaafd kunnen blijven. Maar hoe zinnig is het in een statenagenda punten op te nemen en daarover te discussiëren waar eigenlijk al kaderstellende trajecten voor lopen? Is er niet veel meer reden ruimte te scheppen voor onder andere de door de heer Veenstra genoemde onderwerpen, maar ook voor

andere en de onderwerpen die toch wel ter sprake komen, te laten zitten? Is er dus geen reden om nog eens te bekijken of die lijst van elf onderwerpen wel zo gehandhaafd moet worden?

De heer VEENSTRA: Ik ben dit met de heer Engels eens en ik kom daar zo nog op. Wij hebben een beetje moeite met het advies met betrekking tot de planning en aanpak van de onderwerpen. Het kan best zo zijn dat in het kader van de actualiteit onderwerpen moeten worden toegevoegd of juist van de agenda afgehaald kunnen worden. Er is sprake van overlap met onze eigen agenda en met de door ons voorgestane wijze van politiek bedrijven. Bepaalde onderwerpen komen ongetwijfeld aan de orde bij de algemene beschouwingen en als het enigszins kan hanteren wij hierbij de planning van de agenda als uitgangspunt.

Wij onderschrijven het voorstel om de discussie over het wanneer en hoe van de statenagenda niet in oktober bij de behandeling van de begroting te laten plaatsvinden, maar die discussie over de jaarwisseling heen te tillen. Het kan dan ook best zijn dat in het kader van de actualiteit of naar aanleiding van de algemene beschouwingen bepaalde punten aan die agenda worden toegevoegd.

Voorzitter. Wij kunnen ons vinden in onderdeel 3 van het voorstel om de statenagenda jaarlijks opnieuw aan de orde te stellen.

De heer BLANKSMA: Mijnheer de voorzitter. Het was mijn bedoeling om de fractie van de VVD bij te vallen, vandaar dat ik mij niet op de sprekerslijst had ingeschreven.

Het is mooi dat we een statenagenda hebben, want een aantal maanden geleden stond helemaal nog niet vast of wij dat instrument wel zouden gaan gebruiken. Het is ook duidelijk dat de op het lijstje staande onderwerpen vrij algemeen zijn. Het opnemen van een onderwerp als water zegt op zichzelf helemaal nog niet wat wij daarmee gaan doen.

Wat betreft GroenLinks zijn twee dingen van belang voor het omgaan met de statenagenda. Het lijkt ons belangrijk de commissies een belangrijke rol te geven bij de invulling en misschien wel de nadere prioritering en verder vinden wij het dynamische karakter van de statenagenda belangrijk. Het is dus niet zo dat met het vaststellen van deze agenda helemaal vaststaat wat wij

gaan doen, het is belangrijk dat de statenagenda met de actualiteit mee verandert, vooral ook vanwege het belang van onze vertegenwoordigende rol. Wij moeten de statenagenda gebruiken om wat wij als politieke partijen in de praktijk ervaren, te vertalen naar politiek.

Wat ons betreft is wat nu voorligt een goed uitgangspunt om mee van start te gaan. Het is echter geen ideaal eindplaatje, want het moet een dynamisch proces zijn waarin de commissies een belangrijke rol krijgen.

Het is van belang dat hetgeen de staten als prioriteit stellen, op een inzichtelijke manier in de begroting wordt vertaald, omdat er dan sprake is van een verband tussen beleid dat de staten goedkeuren en hun prioriteiten.

Wij zijn het eens met de inbreng van de VVD om de start van de verdere discussie niet in oktober te laten plaatsvinden, maar in januari.

De heer LOOMAN: Mijnheer de voorzitter. Uit de discussie blijkt wel dat er binnen de fracties net zo met dit onderwerp geworsteld wordt als af en toe in het Presidium. De staten hebben uitgesproken naar een statenagenda toe te willen, het Presidium heeft het proces op gang gebracht en wat nu voorligt is de resultante van dat proces. De staten hebben opgemerkt dat de lijst van onderwerpen vrij algemeen en vrij breed is en dat er overlappingsen zijn met het collegeprogramma. Dat kan ook positief opgevat worden: zaken waarmee het college bezig is mogen zich in een brede belangstelling van de staten verheugen. Het lijkt mij ook niet zo verkeerd dat die verbanden er zijn.

Ik stel verder vast dat de staten van mening zijn dat er niet overhaast te werk moet worden gegaan en dat het beter is te kiezen voor het kwalitatief goed behandelen van een aantal onderwerpen dan alles in een keer te doen. Het Presidium heeft geen enkel probleem met dit standpunt. Het Presidium heeft met de lijst alleen willen aangeven welke onderwerpen er binnen de staten leven en welke het eerst zullen worden aangepakt. Dat de staten hiervoor wat meer tijd willen nemen en daarover pas in het voorjaar van 2004 willen beslissen, daarmee heeft het Presidium geen enkel probleem, al zullen bepaalde processen - ik noem het POP - intussen wel gewoon doorgaan. De eerste drie onderwerpen van de statenagenda hebben al een belangrijke relatie met het POP en als in januari/februari wordt

besloten op die punten een verdiepingsslag te maken, komt de parallelliteit misschien in het gedrang.

De agenda kan natuurlijk nooit geheel sluitend zijn voor wat in de staten aan de orde moet komen.

De agenda kan nooit een beperkende factor zijn als fracties bepaalde onderwerpen aan de orde willen stellen. Het zou verkeerd zijn de staten de gevangene te laten worden van hun eigen agenda.

Het lijkt mij prima de verdere discussie over de begrotingsbehandeling heen te tillen, want dan kunnen wij de consequenties van de begrotingsbehandeling nog meenemen. De agenda moet een dynamisch geheel blijven en als de actualiteit ons op 1 januari dwingt tot het maken van andere keuzes, dan moet daar uiteraard ruimte voor zijn.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat in dit stadium dit onderwerp voldoende is behandeld.

Ik wijs erop dat de zinsnede die in de laatste alinea op pagina 5 van de toelichting tussen haakjes staat - het gaat om de woorden "in de staten van 5 november 2003" - moet worden geschrapt. In het statenstuk zelf komt die datum niet voor, daarin is slechts sprake van het agenderen in de commissievergaderingen van oktober.

De commissies kunnen besluiten dit door te schuiven.

Met betrekking tot het jaarlijks opnieuw aan de orde stellen van de statenagenda - de cyclische benadering - heb ik instemming geproefd.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het Presidium.

4. Het voorstel van het Presidium van PS van 8 september 2003, kenmerk 2003008224, Wijziging samenstelling Onderzoekscmissie NNBT

(statenstuk 2003-81)

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik wil een opmerking maken, die ik ook had kunnen maken bij statenstuk 2003-76, de wisseling in de wacht bij de NHI. In principe gaat het volgens ons om persoonlijke benoemingen en is het geen interne partijaangelegenheid om daarin verandering aan te brengen. Dus zou bij terugtreden van een lid van de commissie de normale procedure gevolgd

moeten worden, waarbij het niet per definitie zo is dat iemand van GroenLinks ook wordt vervangen door iemand van GroenLinks; het zou ook best iemand van een andere partij kunnen zijn.

Ik wijs er verder op dat bij het aanwijzen van de heer Blanksma als plaatsvervangend lid, van een fractie die uit vier personen bestaat, drie gebonden zijn aan de geheimhoudingsplicht die is afgesproken, en ook aan de terughoudendheid die van leden van de onderzoekscmissie wordt verlangd zolang de procedure loopt. Ik maak hier expliciet melding van omdat het mij voorkomt dat, los van het feit dat mensen soms denken dat zij van de geheimhouding verlost zijn wanneer zij uit een commissie stappen, de heer Langenkamp zich vrij wil maken om als het erom gaat uit het onderzoek conclusies te trekken, als woordvoerder op te treden. Ik denk dat wij voor dergelijke ontwikkelingen uit moeten kijken. Ik wil van dergelijke onderzoekscmissies ook geen duiventil maken en ik hoor graag van GroenLinks waarom, als het voor de heer Langenkamp allemaal te druk wordt, ze niet gewoon de heer Kuiper lid van de commissie laten zijn en de heer Langenkamp zijn plaatsvervanger.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Onze reactie ligt een beetje in het verlengde van die van de heer Dohle. In het statenstuk staat wat cryptisch dat GroenLinks van oordeel is dat het fractievoorzitterschap niet gecombineerd kan worden met het lidmaatschap van de commissie. Die zin kan op twee manieren worden uitgelegd en ik hoor graag van GroenLinks welke uitleg de juiste is.

Uitleg A is dat de heer Langenkamp nu fractievoorzitter is en daarom geen tijd meer heeft om aan het werk van de commissie deel te nemen; deze uitleg volg ikzelf meestal.

De heer Langenkamp is juist vanwege zijn deskundigheid op dit gebied door GroenLinks als lid van deze commissie voorgedragen en uitleg B is dan dat omdat hij nu fractievoorzitter is, dit ineens allemaal anders is. Ik krijg dit graag uitgelegd voor wij onze stem over dit voorstel bepalen.

De heer BLANKSMA: Mijnheer de voorzitter. De argumenten die nu naar voren zijn gebracht, hebben wij ook in overweging genomen en zijn, naar ik heb begrepen, ook in de commissie zelf uitgebreid aan de orde geweest.

De heer VEENSTRA: Over welke commissie spreekt de heer Blanksma nu?

De heer BLANKSMA: Over de onderzoekscommissie.

De heer VEENSTRA: Maar wat daar wordt besproken, is toch allemaal geheim?

De VOORZITTER: Ik neem aan dat de heer Blanksma verwijst naar de tweede zin van de inleiding van de aanbiedingsbrief, die begint met de woorden: "In overleg met de voorzitter van de Onderzoekscommissie Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme heeft de heer Langenkamp besloten..."

De heer BLANKSMA: Daar verwijs ik inderdaad naar. Ik ga hier niet voorlezen uit notulen van die commissie.

Onze conclusie is dat de heer Langenkamp in die commissie geen dingen onder ogen heeft gehad die niet iedereen al onder ogen heeft kunnen hebben, want in de commissie zijn nog geen niet openbare stukken aan de orde geweest.

Bij de bespreking destijds van wie zitting zouden nemen in de commissie was min of meer het uitgangspunt dat daar geen fractievoorzitters zitting in zouden nemen. Dat was wel niet formeel zo afgesproken, maar in ieder geval zijn geen fractievoorzitters benoemd en dat was meer dan toeval. Als straks het verslag van de commissie aan de orde is, ligt het voor de hand dat de fractievoorzitters als woordvoerder zullen optreden en ook daarom is het niet verstandig dat een fractievoorzitter lid is van de onderzoekscommissie.

De benoeming van een plaatsvervanger is een zaak van de staten. Wij hebben ons ook afgevraagd of het wel verstandig is drie van de vier leden van de fractie in die commissie een rol te laten spelen. Ik heb mij als plaatsvervanger beschikbaar gesteld - zo was immers ook de procedure bij het opvolgerschap voor het Parlementariërsforum van de NHI: men wordt gevraagd of men daarvoor beschikbaar is, iemand geeft zich daarvoor op en dan is het voorstel daar - maar als een meerderheid van de staten van mening is dat iemand anders het moet worden dan moeten zij dat laten weten. De staten besluiten. Ik heb mij niet als lid van GroenLinks maar gewoon als statenlid beschikbaar gesteld.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik vind de vergelijking tussen een onderzoekscommissie en de NHI niet opgaan, want het belang van een zorgvuldige procedure is bij een onderzoekscommissie van een wezenlijk andere orde en een vertegenwoordiging van het Presidium.

De heer Blanksma zegt verder dat zijn fractie in overleg met de voorzitter van de onderzoekscommissie geconstateerd heeft dat de heer Langenkamp geen gevoelige informatie onder ogen heeft gehad. Ik vind het allemaal prachtig, maar wil de heer Blanksma daarmee ook zeggen dat de heer Langenkamp wat hem betreft verder niet meer gehouden is aan de afspraken die begonnen te gelden toen hij toetrad tot de commissie? Zijn wij van mening dat iemand die lid is geweest van de onderzoekscommissie, ook al is het maar in de beginperiode, straks als woordvoerder van zijn partij naar buiten kan treden, met alle gevolgen van dien? Dát is de kern van de zaak.

Ik laat het aan de andere fracties over of een normale verkiezingsprocedure moet worden gehouden voor de plaatsvervanger of dat de fractie van GroenLinks dit zelf mag regelen. Het laatste is natuurlijk wel praktisch, maar dat is een andere zaak.

De heer BLANKSMA: Naar mijn mening is het zo vanzelfsprekend dat afspraken over vertrouwelijkheid blijven gelden na het aftreden van iemand, dat ik daar niet speciaal op ben ingegaan. Iedereen kan erop vertrouwen dat die vertrouwelijkheid gehandhaafd blijft.

Wat de procedure betreft wil ik niet meer zeggen dan dat ik beschikbaar ben. Als er andere kandidaten zijn...

De heer DOHLE: De heer Blanksma zei zo-even als het statenlid Blanksma te spreken, terwijl wij gevraagd hebben om het standpunt van GroenLinks. Ik heb de mening van de fractie gevraagd over het voorstel. Zitten daaraan geen haken en ogen die verdwijnen wanneer GroenLinks zegt de kandidaten die al waren benoemd te handhaven en alleen, vanwege de drukke werkzaamheden van de heer Langenkamp, de functie van lid en plaatsvervanger te wisselen? Dat was mijn vraag aan GroenLinks. Ik vind het prima dat het statenlid Blanksma op die vraag reageert, maar daarmee heb ik nog geen antwoord.

De heer BLANKSMA: Als ik als plaatsvervanger in de commissie zit, zit ik daar als statenlid en niet namens GroenLinks. Ik zit daar als persoon die zijn eigen integere oordeel moet vormen over hetgeen hij onder ogen krijgt.

Mijn fractie heeft zich laten adviseren door diverse mensen, ook door mensen van buiten GroenLinks en hun advies is voor ons doorslaggevend geweest om voor te stellen het te doen zoals in het statenstuk is verwoord.

De heer BEERDA: Mijnheer de voorzitter. De Onderzoekscommissie NNBT heeft afgesproken dat al het in de commissie gesprokene niet naar buiten gaat en dat de commissie maar één woordvoerder heeft, namelijk de voorzitter. Als voorzitter van die commissie wil ik, voordat nog meer misverstanden ontstaan, de gang van zaken graag toelichten.

De heer Langenkamp heeft mij nu alweer een tijdje geleden gebeld met de mededeling dat het fractievoorzitterschap in zijn fractie zou wijzigen. Vervolgens vroeg hij mij als voorzitter advies hoe nu verder te gaan. Als voorzitter van de commissie, dus gewoon als statenlid en dus niet als lid van mijn prachtige fractie, heb ik op een aantal belangen gewezen. Ik heb gewezen op het belang van de continuïteit. De heer Dohle zei dat de commissie geen duiventil moet worden en dat ben ik volledig met hem eens. Ik heb dan ook gezegd dat het mij logisch leek dat de heer Kuiper, die al plaatsvervangend lid was, in de commissie zou komen. Dat was de kortste klap en daarmee zou dat probleem opgelost zijn. Het volgende probleem was de vervanging. Op zich is die vervanging niet partijgebonden, al is het wel handig als het iemand van dezelfde fractie is, want dat geeft de mogelijkheid voor overleg. De heer Langenkamp heeft mij gevraagd hoe ik over die opvolging dacht. Ik vond en vind het een lastig probleem. Maar op het moment dat de heer Langenkamp kenbaar maakte met het werk in de commissie te stoppen omdat hij fractievoorzitter werd, waren nog geen stukken rondgestuurd die de overige staten niet ook hebben ontvangen of die in de pers zijn gekomen. Dat is wel een punt van belang. De eerste zending van de commissie waarin dingen stonden die nieuw waren, heeft de heer Langenkamp nooit bereikt. Dat laat onverlet dat ik niet verwacht dat de heer Langenkamp, of een ander lid van de commissie, gedurende het

hele proces over dit onderwerp het woord zal voeren.

De VOORZITTER: Met betrekking tot de geheimhouding heb ik de laatste tijd enige ervaring opgedaan en daarom wil ik nu even voorlezen wat de staten in hun eigen verordening hebben staan.

Artikel 12, vierde lid, luidt: "De leden van de onderzoekscommissie bewaren geheimhouding omtrent hetgeen hun tijdens hun besloten zitting ter kennis komt." Artikel 91 van de Provinciewet is van overeenkomstige toepassing.

Het spreekt vanzelf dat deze geheimhouding niet ophoudt te bestaan bij beëindiging van het lidmaatschap van de onderzoekscommissie. Ik zeg nog eens heel nadrukkelijk en in alle duidelijkheid dat die geheimhouding ook dan blijft bestaan. Ik heb kennisgenomen van de gedachtewisseling binnen de staten, maar als voorzitter van de staten constateer ik dat de staten geen alternatief voorstel hebben ingediend ten opzichte van het voorliggende dat ertoe strekt om in plaats van de heer Langenkamp de heer Kuiper te benoemen tot lid van de onderzoekscommissie en in plaats van de heer Kuiper als plaatsvervanger de heer Blanksma.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het Presidium.

5. Initiatiefvoorstel van het statenlid J. Langenkamp van 28 augustus 2003, kenmerk 2003007813, Wijziging provinciale Verordening waterhuishouding Drenthe

(statenstuk 2003-74, herzien exemplaar)

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie voelt hier helemaal niets voor. Wij zijn van oordeel dat de gevraagde wijziging geen rekening houdt met de belangen van betrokkenen en daarmee het beoogde doel zal voorbijschieten.

(Voorzitter: de heer Looman.)

Voor ons waren de argumenten die de Noordelijke Land- en Tuinbouworganisatie (NLTO) in haar brief aanleverde, overtuigend. Wij hebben dan ook geen behoefte aan een wijziging van de provinciale Verordening waterhuishouding Drenthe in de zin zoals die door de heer Langenkamp wordt voorgesteld.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Het voorstel van GroenLinks, waarmee de weg wordt ingeslagen naar een algeheel verbod op het onttrekken van grondwater uit putten in gebieden met een ondersteunende natuurfunctie ten behoeve van beregening en bevloeiing, roept bij onze fractie een aantal vragen op. Om te beginnen plaatsen wij vraagtekens bij het vertrekpunt van GroenLinks. Er wordt, zonder al te veel nadere onderbouwing, gesteld dat de huidige situatie in het grondwater van zodanige aard is dat het voorgestelde verbod door middel van het met grote voortvarendheid vaststellen van een nieuwe verordening nog liever gisteren dan vandaag gestalte moet krijgen. Het lijkt de fractie van GroenLinks daarbij welhaast te spijten dat eerst nog aan een paar wettelijke inspraakprocedures moet worden voldaan.

Voorzitter. Als de grondwatersituatie zo alarme­rend zou zijn als GroenLinks ons wil doen gelo­ven, dan is onze eerste vraag waaruit deze nood­situatie nu precies bestaat. Onze fractie vraagt dan in het bijzonder naar de ernst en omvang van de nood­situatie per gebiedsdeel in de provincie. Een volgend aandachtspunt is de vraag hoe het eventueel afkoersen op de voorgestelde verorde­ning zich verdraagt met de economische belangen van de landbouw. Wat betekent de nieuwe koers nu precies en dan niet alleen voor de natuuront­wikkeling maar ook voor de landbouw? Met het opwerpen van deze vraag wil mijn fractie zich niet dwars door alles heen profileren als woordvoerder en belangenbehartiger van de Drentse landbouw, maar wil zij wel aangeven dat hier een brede belangenafweging aan de orde behoort te komen, in ieder geval breder dan uit de thans voorliggen­de stukken zichtbaar wordt.

Zo wil mijn fractie om te beginnen bij het college aandringen op inventarisatie van de huidige situatie. Hoeveel grondwaterputten zijn er feitelijk in onze provincie, hoeveel daarvan zijn meldings­plichtig, hoeveel vergunningsverplichtig en hoe­veel zijn er werkelijk gemeld en vergund? Wat is de feitelijke capaciteit van al deze onttrekkings­punten en hoeveel wordt onttrokken? Als dat eenmaal helder in kaart is gebracht, kan ook worden beoordeeld of en waar er sprake is van illegale onttrekkingen en dient de vraag aan de orde te komen hoe hiermee moet worden omge­gaan. Vragen dus ook over handhaving en con­trele aan overheidszijde. En daarna kan worden

bezien in welke gevallen er voor de bestaande grondwateronttrekkingspunten oppervlaktewater als alternatief aanwezig is. Op die manier ontstaat een totaalbeeld waaruit nieuw beleid en een nieuwe verordening kunnen groeien.

Een derde aandachtspunt is het onder 1.3. ver­melde in de beleidsbrief. Dat argument luidt dat het uit doelmatigheidsoverwegingen moeilijk ver­dedigbaar is om tegelijkertijd te investeren in het op peil brengen of houden van het grondwater en om beregening toe te staan.

Voorzitter. D66 ziet niet op voorhand waarom dat niet verdedigbaar zou zijn. Het is immers goed denkbaar dat een met mate en verstand ingezet beleid van beperking van grondwateronttrekking niet zonder meer strijdig is met natuurontwikke­ling. En zolang er in Drenthe landbouwgebieden grenzen aan natuurgebieden, zolang zullen er compromissen moeten worden gesloten die in die zin doelmatig zijn dat zij op een evenwichtige manier zowel de natuur als de landbouw dienen. Voorzitter. In haar brief van 15 augustus 2003 stelt de NLTO dat de voorgestelde aanpassing zich in het bijzonder richt tegen de lelieteelt. D66 heeft dát niet in het voorstel van GroenLinks gele­zen, maar is wel benieuwd naar de reactie van die fractie op de overigens niet zo uitgebreid onder­bouwde stelling van de NLTO.

Wat mijn fractie betreft zou de discussie over een al dan niet een nieuwe Verordening waterhuis­houding losgekoppeld moeten worden of blijven van de discussie over de lelieteelt. Ook D66 kan zich goed voorstellen dat het, gelet op het maat­schappelijk debat in delen van Drenthe, zinvol zou zijn de problematiek van de lelieteelt eens wat verder uit te diepen. Als de NLTO daar in haar brief een nadere aanzet toe heeft willen geven, dan zijn wij de NLTO daar dankbaar voor.

Voorzitter. Ik vat het standpunt van D66 als volgt samen. Wij kunnen ons een herziening van de Verordening waterhuishouding goed voorstellen, maar vinden dat dit, gelet op de verschillende invalshoeken en belangen, niet zo kort door de bocht moet als nu wordt voorgesteld. Er is om te beginnen inzicht voor nodig in de huidige feitelijke situatie en daarna moeten afwegingen worden gemaakt waarbij natuur en landbouw in een ver­standig evenwicht per gebied elk aan hun trekken komen. Dat alles vraagt meer inventariserend onderzoek en discussie dan wij hier vandaag beschikbaar hebben en kunnen voeren. De bijver­schijnselen van de lelieteelt baren ook onze fractie

zorgen en wij kunnen ons voorstellen dat hierover in de Statencommissie MWG een nadere gedachteswisseling plaatsvindt.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Het voorstel dat thans voorligt, stelt een algeheel verbod voor op het onttrekken van grondwater uit putten in gebieden met een ondersteunende natuurfunctie. In de inleiding wordt gesteld dat de huidige grondwatersituatie van dien aard is dat aanpassing van de verordening op zo kort mogelijke termijn gerealiseerd moet worden.

De provincie is verantwoordelijk voor een op de functies afgestemde verdeling van grondwater. Het leuke van dit voorstel is - wij zijn GroenLinks hier dankbaar voor - dat de discussie hierover nog eens op gang komt.

Voorzitter. Mijn fractie heeft het Grondwaterplan van 1986 nog eens bekeken en daarna kwam bijna automatisch het Waterhuishoudingsplan van 1993 in beeld. In de toelichting daarop staat onder andere dat het de voorkeur verdient de beperkte mogelijkheden voor het beregenen met grondwater te bestemmen voor die teelten die de noodlijdende akkerbouw een nieuwe impuls kunnen geven en waarvoor beregening voorwaarde is. In de beschouwing van ingekomen bedenkingen van 1996 wordt op pagina 15 aangegeven dat de behoefte aan beregening uit grondwater groter wordt, onder andere in verband met bruinrot. In 1998 volgt dan het Plan van aanpak van de verdroging. Daarin worden actiepunten genoemd en onderzoeken aangekondigd. Kortom, er was een scala aan informatie en goede voornemens en wij vragen ons af wat daar nu allemaal van terechtgekomen is. Wij constateren dat er vandaag de dag veel meer hectares met hoog salderende teelten zijn.

Wij hebben verder de door de provincie, de landbouworganisatie en de Milieuraad Drenthe aangeleverde gegevens bekeken. In dit rijtje wil ik ook de heer Meems noemen die ons uitgebreid op de hoogte heeft gesteld. Ik zeg al degenen die informatie hebben geleverd, hiervoor dank.

Voorzitter. De NLTO heeft gelijk wanneer zij stelt dat slechts 4% van de totale hoeveelheid onttrokken grondwater, in totaal ongeveer 3 miljoen m³, voor landbouwdoeleinden wordt gebruikt. Daartegenover staat dat in de maanden mei tot en met augustus zeker in de droge periode wel eens een ander beeld kan ontstaan. Er zijn mensen die zeggen dat dan 16% tot 18% van de onttrekking

ten behoeve van de landbouw is. Maar hoe worden die percentages vertaald in milieu-invloeden? Wij weten dat de laatste tien jaar het aantal beregeningsputten is toegenomen, maar er wordt gesteld dat de onttrekking ten behoeve van de landbouw min of meer gelijk is gebleven.

Op de hoge essen is een dertigtal putten legitiem actief. Daarnaast zouden er niet gemelde putten zijn. Volgens informatie gaat het daarbij om een stuk of vijf, zes oude putten die opnieuw zijn aangeslagen en die nog niet gemeld zijn. Maar dat zijn gegevens op basis van vermoedens.

Handhaving heeft geen prioriteit en is arbeidsintensief. Maar de landbouw heeft behoefte aan opbrengst uit gewassen en de vraag rijst of meer gebruik van oppervlaktewater geen soelaas kan bieden. De teelt zou daar niet onder hoeven lijden. Naast de landbouw is er een veel grotere winner, namelijk de drinkwatervoorziening. Het gaat dan om zo'n 80 miljoen m³ per jaar. Waterleidingmaatschappijen hebben hun putten al verplaatst.

Voorzitter. De OPD vraagt het college in het kader van POP II met betrekking tot de drinkwaterwinning en de onttrekking van grondwater een beleidsvisie te ontwikkelen. Een evaluatie van uitgevoerde onderzoeken en huidige kennis kan daarin worden meegenomen. Dan kan op basis van actuele gegevens beleid worden gemaakt. Om nu de provinciale Verordening waterhuishouding Drenthe te wijzigen heeft niet onze instemming. Dit houdt niet in dat geen verdere, diepgaande discussie in de commissie kan worden gevoerd. Aansluitend en wellicht voorbereidend op die statenagenda heeft uitwerking van punt 3 daarvan wat ons betreft niet te wachten tot volgend jaar. Daar kan nu al mee begonnen worden.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. In de inleiding van het statenstuk is sprake van vaststelling van de aanpassing van de verordening in de statenvergadering van 17 maart 2003. Ik neem aan dat het 17 september moet zijn.

De heer LANGENKAMP: Het moet 17 maart 2004 zijn.

De heer KLOOS: Voorzitter. De regie van het grondwaterbeleid dient zonder meer bij de provincie te liggen. De waterschappen dienen de regionale uitvoerders van dat beleid te zijn. Grondwater verdient dan ook de hoogste aandacht voor wat betreft het behoud, de zorg en de

uitvoering van het beleid. De provinciale Verordening waterhuishouding Drenthe is hierop van toepassing. De slogan van de waterschappen "Vasthouden, bergen en afvoeren van water" moet dan ook aan stringente regels van de provincie onderhevig zijn. Het zijn juist de waterschappen die veel grondwater onttrekken en dit moet in hoofdstuk 6 opgenomen worden.

De wijziging van de provinciale verordening is van wezenlijk belang en Drents Belang kan het initiatief van GroenLinks dan ook wel steunen. Maar er zouden veel meer aanpassingen, inventarisatie en actualisering aan te pas moeten komen dan nu wordt voorgesteld. Omdat 70% van de Drentse bodem bestaat uit een moeilijk tot langzaam waterdoorlatende grondsoort, onder andere keileem, wordt het oppervlaktewater snel afgevoerd. Wij kunnen dan ook vaststellen dat Drenthe zijn neerslag in enkele dagen kwijt is. Dat Drenthe verdroogt is misschien wat zwaar aangezet, doch historisch is het wel juist. Het regenwater liep zeer snel af naar de randen van de provincie en de veenachtige gronden hielden het regenwater vast, waardoor onder andere bij Coevorden en Meppel overstromingen konden ontstaan. Door kanalisatie, ontgrondingen en automatisch peilbeheer is dit probleem opgelost. Op dit moment wordt het kostbare grondwater op verschillende plaatsen in de provincie via de waterlopen afgevoerd. Dit water hoort ons inziens in het gebied waar het valt te blijven. Ik zou daarvoor graag meer aandacht in het stuk hebben gezien.

De opmerking dat de waterschappen een beleid voeren dat een strakker toezicht van de provincie noodzakelijk maakt, kunnen wij onderschrijven. Achterstallig onderhoud van de eigen watergangen mag dan ook niet voorkomen. In dit verband wijs ik op het gebied bij Elim. Het peilbeheer zal dan ook moeten worden herzien en moeten worden aangepast aan de grondslaghoogte die een relatie heeft met de keileemhoogte. Misschien is dat iets voor POP II.

Om een goed en nauwkeurig waterbeleid door de provincie te kunnen laten uitvoeren en gelet op de ongeveer vijftig grondsoorten die invloed hebben op de waterhuishouding, zal de bodemkaart van 1995 geactualiseerd moeten worden. Ook daar vraag ik aandacht voor.

Pas wanneer dit allemaal is gerealiseerd, kan tot een goede herziening van de verordening worden gekomen, want dan kan het allemaal in een keer.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik kan heel kort zijn over dit stuk, ondanks het feit dat enkele sprekers er nogal uitvoerig over hebben gesproken. Ik wil wel een opmerking maken over de procedure. Ik heb het gevoel - ik sluit bij een beetje aan bij de opmerkingen van de heer Sluiter - dat de inhoudelijke discussie die nu min of meer plaatsvindt, beter in de commissie gevoerd had kunnen worden. Het gevolg van die discussie had kunnen zijn dat er steun kwam van de andere fracties om het idee van GroenLinks in procedure te brengen, maar het gevolg had natuurlijk ook kunnen zijn dat niet te doen. De discussie zo aanhorend heb ik het idee dat het laatste de conclusie van deze behandeling zal zijn.

De zorg die GroenLinks met dit voorstel tot uiting brengt, wordt door een aantal fracties gedeeld. Er zijn in ieder geval onduidelijkheden die weggenomen moeten worden. Wij hebben bij de behandeling van POP II daarover ook al het een en ander gezegd en ook ons bereiken geluiden over zorg over het onttrekken van grondwater naast natuurgebieden.

Voorzitter. Ik denk dat het beter is de discussie over feiten te voeren. De berichten van de NLTO, de Milieufederatie Drenthe en andere organisaties zijn niet eensluidend. Ik ben van mening dat een goede discussie in de staten alleen op basis van feiten, dus goed onderzoek, gevoerd kan worden. Het gaat naar onze mening dan ook niet alleen om grondwateronttrekkingen, maar ook om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Pas als de totale problematiek in kaart is gebracht, kan een goede discussie plaatsvinden. Of het college dan met een voorstel komt of een van de fracties, kan dan opnieuw worden bekeken, maar op dit moment hebben wij geen behoefte aan dit voorstel, mede omdat het college al bezig is met een onderzoek.

De heer DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Onze reactie heeft zowel betrekking op de procedure als op de inhoud.

Ik wil beginnen met de procedure. Verschillende sprekers hebben al gevraagd waarom GroenLinks op dit moment met dit voorstel komt. Er is een discussie gaande over POP II en als uit die discussie blijkt dat de verordening aangepast moet worden, kan het op dat moment. Op dit moment, dus voor die discussie is gevoerd, de verordening aanpassen, lijkt mij niet goed. Het onderwerp

Water komt ook op de statenagenda en ook in dat kader zal er een discussie komen over de hele waterproblematiek. Om nu een puntje daaruit heel specifiek te bekijken met het gevaar dat de verordening naar aanleiding van de discussie in het kader van het onderwerp Water op de statenagenda weer aangepast moet worden, lijkt ons niet goed.

Ik kom dan nu op de inhoud. In het stuk staat dat droogtebestrijding en grondwateronttrekking met elkaar wringen. Dat is ook wel het geval, maar daarbij moet natuurlijk wel gelet worden op hoe de huidige verordening tot stand is gekomen. De staten hebben de zaken goed afgewogen en zij hebben overleg gepleegd met belangengroeperingen. De uiteindelijke verordening was natuurlijk een compromis, want er is altijd een spanningsveld tussen natuur en landbouw. Maar zijn er nu dan zwaarwegende argumenten en nieuwe inzichten om de verordening aan te passen? Wij kunnen ze niet vinden en daarom gaan wij niet met dit voorstel mee.

In het stuk staat ook dat de huidige regeling een overgangsregeling is, maar volgens ons is het een gewone vastgestelde regeling. Hoe denkt de indiener van het stuk hierover?

Wij zijn het eens met degenen die zeggen dat het beter is eerst een gedegen evaluatie van het hele onderwerp te hebben en wij vinden de bespreking van het thema Water, zoals het op de statenagenda staat, daarvoor een goede gelegenheid. Voorzitter. Gelet op het ontbreken van de achterliggende gegevens en omdat het voorstel qua timing niet past in de beleidstrajecten die nu zijn ingezet - POP II en statenagenda - zullen wij niet met het initiatiefvoorstel van de heer Langenkamp instemmen.

De heer HAIKENS: Mijnheer de voorzitter. De verleiding is groot om inhoudelijk in te gaan op dit initiatiefvoorstel. Ik doe het echter niet. Het lijkt mij namelijk een typisch voorbeeld van wat ik noem emotiepolitiek. De fractie van GroenLinks denkt kennelijk dat zich iets ontwikkelt dat volgens haar wel eens ongewenste vormen zou kunnen aannemen en dat daarom moet worden ingegrepen. Voorzitter. Het lijkt mij dat de tijd nog niet rijp is om over te gaan tot paniekvoetbal. Bovendien zitten wij midden in de POP-discussie en dit onderwerp heeft een duidelijke relatie met het POP.

Ik ga even terug in de tijd, omdat het mij goed lijkt te verwijzen naar discussies die in deze statenzaal zijn gevoerd. Het resultaat van die discussies was dat, onder andere met de provincie Overijssel, diverse waterschappen, de waterleidingmaatschappijen en de bollensector zelf, een onderzoek is opgestart en ik heb vernomen dat dit onderzoek deze herfst zal zijn afgerond.

Een goede afweging kan alleen plaatsvinden op grond van steekhoudende en feitelijke argumenten, GroenLinks zal dit toch met mij eens zijn. Het lijkt mij dan ook dat zonder deze onderzoeksresultaten het moeilijk, zo niet onmogelijk is een objectieve afweging te maken. Met andere woorden: het is beter te wachten op de onderzoeksresultaten en op basis van de dan beschikbaar komende informatie de discussie te voeren. Voorzitter. Dit betekent dat de fractie van de VVD het initiatiefvoorstel niet steunt.

De VOORZITTER: Dan is nu aan mij de eer u te feliciteren met uw maidenspeech.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik wil allereerst mijn dank uitspreken in de richting van het ambtelijk apparaat. Van diverse afdelingen heb ik hulp gekregen om van mijn gedachten een statenstuk te maken, wat aanvankelijk totaal niet mijn bedoeling was, en daar ben ik toch wel degelijk heel erg dankbaar voor. Het lijkt nu ook een zeer actueel onderwerp te zijn, al is het iets wat de oude fractie van GroenLinks al een jaar of twee, drie bezighoudt. In feite staat het ook allemaal al in POP I.

Wij hebben onze eerste gesprekken met de ambtenaren eind april gehad en eind mei lag er al een voorstel om de verordening aan te passen en daar was ik toen zeer blij mee. Helaas lukte het allemaal niet en dat was niet omdat, zoals de heer Sluiter veronderstelde, wij niet wilden voldoen aan wettelijke procedures, maar domweg omdat het ambtelijk apparaat bepaalde zaken niet goed had bekeken. De griffier heeft hiervoor haar excuus aangeboden en dat heb ik onder het motto "waar gewerkt wordt, vallen spaanders" direct geaccepteerd.

De heer HORNSTRA: Volgens mij is het niet gebruikelijk om op moment dat iets niet gaat, zoals een statenlid zelf wil, naar ambtenaren te verwijzen als oorzaak dat het niet goed is gegaan. De heer Langenkamp is hiervoor verantwoordelijk

en wij hebben nu alleen met hem te maken en niet met ambtenaren.

De heer LANGENKAMP: Dat klopt. Alleen, ik proefde indirect een verwijt. Dat wilde ik ontzenuwen en vandaar dat ik begon met de opmerking dat ik het ambtelijk apparaat zeer dankbaar ben voor de steun.

De heer HORNSTRA: Ik heb in mijn korte betoog duidelijk gemaakt dat ik de gevolgde procedure ook niet helemaal begrijp, omdat mijn mening is dat de inhoudelijke behandeling van het stuk in de commissie had moeten plaatsvinden. De heer Langenkamp komt nu met een andere reden waarom het in deze statenvergadering aan de orde is en die reden wil ik niet begrijpen. Laat ik het daar maar bij houden.

De heer LANGENKAMP: Er zijn meer redenen. De procedure zoals die tot nu toe heeft plaatsgevonden verdient geen schoonheidsprijs en ik heb het idee dat in het Presidium eens goed moet worden bekeken hoe het in het vervolg anders kan.

Veel sprekers vinden het een vreemd moment om nu met dit voorstel te komen, maar wij hebben hierover wel degelijk overleg gehad. GroenLinks had hierover ook heel graag eerst een opiniërende discussie in de statencommissie willen voeren. Ik vond het ook vreemd dat dit punt direct in de staten moest worden behandeld en dat dan niet de inhoud aan de orde zou mogen komen behalve dan de vraag of wij het college van GS zouden mogen vragen iets te doen. Veel sprekers hebben zich blijkens hun inbreng in eerste termijn in de materie verdiept, maar in wezen zijn de door hen gestelde vragen nu niet aan de orde, maar pas aan het eind van de tijdsplanning zoals die in de beleidsbrief is opgenomen. Wij staan nu dus aan het vertrekpunt van een discussie en totaal niet aan het eindpunt.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Is de heer Langenkamp zich er wel van bewust dat wanneer hij met een voorstel komt, al is het volgens hem slechts een procedureel voorstel, hij de fracties dwingt inhoudelijk na te gaan waarover het gaat en of het überhaupt relevant is het punt aan de orde te hebben? De heer Langenkamp zegt wel dat het helemaal niet zijn bedoeling was dat de fracties inhoudelijk zouden reageren, maar

het is natuurlijk logisch dat de fracties zich wel een inhoudelijk oordeel moeten vormen om zijn vraag te beantwoorden.

De heer LANGENKAMP: Uiteraard heb ik gevraagd wat dan de bedoeling was van de discussie in de staten. De bedoeling is alleen dat er vandaag een uitspraak komt of de staten GS willen verzoeken om, met inachtneming van de procedures, de voorbereiding van besluitvorming over wijziging van de provinciale Verordening waterhuishouding Drenthe ter hand te nemen. Voor hoe dat dan gaat bestaat een hele procedure van inspraak en beoordeling van zienswijzen. De brief van de NLTO zie ik gewoon als...

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik vind dit allemaal heel interessant en het gaat natuurlijk ook om een heel interessante materie, maar als vanaf nu problemen in de maatschappij op deze manier in behandeling komen, waar blijven wij dan? Ik denk dat het heel goed zou zijn geweest deze discussie in ieder geval in de commissie te voeren.

De heer LANGENKAMP: Dat ben ik met de heer De Haas eens.

De heer DE HAAS: Dan moet de heer Langenkamp nu voorstellen dit stuk eerst in de commissie te behandelen. Hij moet niet aan het eind beginnen. Waar blijven wij als het in de toekomst steeds zo is dat wij stukken niet inhoudelijk kunnen behandelen? Wij kunnen het college toch niet vragen iets voor te bereiden terwijl daaraan voorafgaand geen inhoudelijke discussie heeft plaatsgevonden? Ik vind dit vreemd.

De heer LANGENKAMP: Ik ben het in zoverre met deze opmerking en met die van de heer Hornstra eens dat er ook volgens GroenLinks eigenlijk eerst een opiniërende commissievergadering had moeten plaatsvinden. Het Presidium heeft besloten dat dit niet zou gebeuren, maar dat het stuk eerst in de staten aan de orde moest komen en dat de staten het college zouden moeten vragen het traject in te zetten. In dat traject zit ook de beoordeling van de verschillende zienswijzen. GS reageert op die zienswijze en daarna komt er een door GS vastgesteld voorontwerp in de commissie in behandeling. Een groot deel van de discussie had ikzelf ook veel eerder willen voeren, maar

kan, omdat het Presidium deze procedure heeft vastgesteld, nu pas eind april 2004 plaatsvinden.

De VOORZITTER: Ik wijs de heer Langenkamp erop dat het Presidium zich heeft gehouden aan het Reglement van Orde. Omdat dit onderwerp is gegoten in de vorm van een initiatiefvoorstel, geeft het Reglement van Orde ons geen andere mogelijkheid dan het direct in de staten aan de orde te stellen. Als het initiatief op een andere manier vorm gekregen had, zou het rustig eerst in de commissie aan de orde kunnen zijn gekomen.

De heer SLUITER: Ik begrijp dat de procedure wat ongelukkig is geweest. Misschien had de heer Langenkamp ook niet helemaal goed begrepen hoe hij wat hij wilde bereiken, had moeten inkleeden. Ik stel de heer Langenkamp voor het voorstel in te trekken en er op een andere manier in de commissie een goede start mee te maken. Ik twijfel op zich niet aan de intenties van de heer Langenkamp, maar op deze manier gaat het niet goed.

De heer LANGENKAMP: Dat is volstrekt helder. Maar dan wil ik wel graag de uitspraak van de staten dat er een dergelijke opiniërende commissievergadering over dit onderwerp komt. Het moet niet zo zijn dat, omdat het van de agenda wordt afgevoerd, er niets meer mee gebeurt.

Mevrouw STOEL: Ik wil erop wijzen dat er straks nog zo'n voorstel aan de orde komt. Het lijkt mij daarom goed dat via een voorstel van orde wordt geregeld hoe wij met dergelijke zaken omgaan.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Het gaat mij er allereerst om dat er een discussie over komt. Ik beschouw dit als een start. Als de staten van mening zijn dat dit een valse start is en dat de discussie anders moet worden voorbereid en als de staten uitspreken dan bereid zijn hierover te discussiëren dan trek ik het voorstel in. Maar dan moet ik wel zeker weten dat de staten dit doen.

De heer SLUITER: Voorzitter. Ik vroeg mij even af wat de heer Langenkamp bedoelde met de woorden dat hij zeker moet weten dat we het gaan doen. Het lijkt mij verstandig - ik wil de heer Langenkamp wel een beetje helpen - dat het voorstel nu wordt ingetrokken en dat met het Presidium wordt overlegd op welke wijze een in-

houdelijke discussie in de commissie kan worden geëntameerd. Dát is namelijk waar de heer Langenkamp op uit is.

De heer LANGENKAMP: Als dit het algemene gevoel van de staten is dan is mijn mening dat de heer Sluiter het goed heeft verwoord en dan kan ik mij daar best bij aansluiten.

De heer DE VRIES: Als dit betekent dat dit voorstel in de commissie terugkomt en dat wij hierover dan toch nog moeten discussiëren, zijn wij het daarmee niet eens. Wij willen de discussie voeren in het kader van het totale waterbeleid of POP II.

De heer HORNSTRA: Maar nu we elkaar toch allemaal aan het helpen zijn, wil ik erop wijzen dat op dit moment al onderzoek plaatsvindt. Als de gegevens daaruit allemaal op een rijtje staan, komen die automatisch bij de commissie terecht; ik kan het mij ten minste niet anders voorstellen. En dus vindt die discussie dan vanzelf plaats. Of dat dan in het kader van POP II of van iets anders gebeurt, is iets wat wij zelf bepalen, maar die discussie komt er gewoon. Daarover hoeft de heer Langenkamp zich dus geen zorgen te maken.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik trek mijn voorstel in en wacht het voorstel van GS af. Ik hoop dat op die manier de zaak tot een goed einde kan worden gebracht.

De VOORZITTER: Aangezien het voorstel is ingetrokken, maakt het geen onderwerp meer uit van de beraadslaging. Ik schors de vergadering voor enkele minuten.

(Schorsing van 11.38 uur tot 11.50 uur.)

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

6. Het voorstel van GS van 10 juni 2003, kenmerk 22/6.6/2003004022, Beëindiging subsidie EUREGIO Mozer-programma

(statenstuk 2003-69)

7. Het voorstel van GS van 10 juni 2003, kenmerk 23/6.14/2003002176, Awb-bezwaarschrift van Herinneringscen-

trum Kamp Westerbork te Hooghalen inzake herziening beschikking subsidieverlening 2002-2004

(statenstuk 2003-70)

8. Het voorstel van GS van 1 juli 2003, kenmerk 26/6.27/2003005786, 5e wijziging provinciale begroting 2003

(statenstuk 2003-73)

met het op deze punten betrekking hebbende verslag van de vergadering van de Statencommissie BFE van 27 augustus 2003.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten telkens overeenkomstig het voorstel van het college.

H. Voorstel van leden van provinciale staten

1. Initiatiefvoorstel van de D66-statenfractie van 3 september 2003, Floriade 2012, kansen voor de Veenkoloniën

Mevrouw STOEL: Mijnheer de voorzitter. Met de discussie over het vorige initiatiefvoorstel nog zeer vers in het geheugen moeten wij vermijden met dit voorstel in dezelfde valkuil terecht te komen. Mijn fractie wil dan ook kort zijn over dit voorstel. Wij benaderen het initiatief positief, maar inhoudelijk willen en kunnen wij daarover nu nog geen uitspraken doen. Wij vinden het echter wel van dusdanig belang dat wij er graag eens verder over willen spreken. Dat betekent dat het in de commissie aan de orde moet komen. Om aan die commissiebehandeling enige handen en voeten te geven willen wij het volgende voorstel doen en ik hoor graag of de fractie van D66 zich daarin kan vinden. Wij stellen voor dat het college een zeer verkennend gesprek aangaat met alle betrokken bij het organiseren van een floriade, dus met de Nederlandse Tuinbouwraad (NTR) en andere nauw betrokkenen, om af te tasten of dit initiatiefvoorstel überhaupt enige realiteitszin heeft. Wij zien graag dat de uitkomsten van dit gesprek op een A4'tje aan ons worden meegedeeld, waarna wij daarover in een commissievergadering nader van gedachten kunnen wisselen.

De VOORZITTER: Voor de goede orde geef ik nu eerst het woord aan de heer Sluiter om hierop te reageren. Wellicht kan hierdoor de beraadslaging bekort worden.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat mevrouw Stoel heel goed aanvoelt wat wij in deze fase met dit stuk beogen. Wij willen dat dit punt serieus op de agenda komt en daarom vragen wij het college nadere verkenningen uit te voeren en aan de hand van de uitkomsten daarvan fasegewijs al dan niet het traject in te gaan. Zo is het ook verwoord in de eerste drie bullits op pagina 5 van het voorstel.

De VOORZITTER: Mag ik daaruit concluderen dat de fractie van D66 het voorstel dan wel niet intrekt, maar het wel van de agenda van vandaag afgevoerd wenst te zien?

De heer SLUITER: Nee, mijnheer de voorzitter, want het is met de zojuist door mij verwoorde intentie geagendeerd en ik vind het wel belangrijk het gevoel van de staten te kennen. Ik hoor graag of wij op dit punt verder moeten gaan of dat het voorstel onmiddellijk afgeserveerd moet worden. Het laatste zou ik betreuren, dat zal men begrijpen.

De VOORZITTER: Dan stel ik nu andere leden van de staten in de gelegenheid hun eerste gevoelens kenbaar te maken.

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Ik wil allereerst lof uitspreken voor het initiatiefvoorstel van D66. Wij denken dat het idee het erover nadenken waard is, dat wij er dus over door moeten praten, dat het positieve effecten zal hebben, maar dat het nogal wat impliceert. Wij zijn het eens met wat mevrouw Stoel hierover heeft gezegd, maar omdat de heer Sluiter toch graag wil de eerste gevoelens van de fracties wil horen kan ik zeggen dat van het CDA een positieve insteek kan worden verwacht.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. De Floriade is een internationaal evenement van allure; het gaat dus om een majeur project. Het gaat om een economische impuls - gerekend naar de investeringen en de effecten daarvan - van zo'n € 500 miljoen en natuurlijk gunt de fractie van de VVD de Veenkoloniën dit van harte. Dat is ook

helemaal het punt niet. Wij hebben grote twijfels over de kans of de Floriade hier ook gaat komen, want dergelijke projecten stellen enorme eisen aan de omgeving en de infrastructuur. Omdat ook de Randstad eigenlijk niet aan die eisen kan voldoen, moeten wij ons afvragen of een dergelijke ambitie wel strookt met een gebied als de Veenkoloniën.

Wat ons betreft is een quick scan en niet een compleet onderzoek noodzakelijk om te zien of wij überhaupt een kans hebben. Destijds zijn er voor het gebied rond Emmen goede plannen gemaakt en is er enorm veel geïnvesteerd, maar de ligging zover van Schiphol en zover van de stedelijke centra was doorslaggevend om de Floriade niet naar Emmen te laten komen. Op grond daarvan moeten wij ons afvragen of wij de hele carrousel van voorbereiding wel in gang moeten zetten. Kortom, een quick scan en vooral ook doorgaan met werk maken van de uitvoering van de plannen zoals die in de Agenda voor de Veenkoloniën zijn verwoord.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik probeer snel te leren en ik kan het voorstel van de PvdA in grote lijnen onderschrijven. Nu toch wordt gevraagd om enige gevoelens, denk ik: vooruit dan maar, maar ik vraag mij af wat het nut hiervan dan is.

Bij het zien van het stuk dacht ik: "Hé, een geinig idee," maar al lezende had in de indruk dat het niet erg reëel was, mede omdat de criteria nog verruimd moeten worden. Het is dan ook terecht dat na het twee stipje op pagina 5 staat: "...nadat de NTR de randvoorwaarden en verder procesgang heeft bekendgemaakt." Ik denk dat de quick scan pas kan starten nadat de randvoorwaarden van de NTR bekend zijn.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik voeg de opmerkingen van mevrouw Stoel over de procedure en de scepsis van de heer Dohle samen en dan heb ik het standpunt van onze fractie verwoord.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De OPD heeft respect voor het voorliggende voorstel. Onze fractie heeft echter een aantal afwegingen gemaakt en komt voorlopig tot de conclusie dat het geldelijke risico erg groot is. Wij zijn nog niet vergeten hoe het in Emmen is gegaan en wat voor bedragen daar aan de orde kwamen.

Als er een sluitende begroting zou zijn of een begroting met een tekort waarmee eenieder zou kunnen leven, dat wil zeggen op te brengen en in verhouding met rekenen in de tweede lijn, dan zouden wij het voorstel willen overwegen. Maar wij zien het niet zitten. De Floriade heeft zeker een goede uitstraling en is op zich een prachtige manifestatie. Maar zoals iedereen weet heeft de Floriade overal alleen maar tekorten opgeleverd. Dat allerhande andere effecten bij de vorige Floriades het exploitatieverlies ver overtroffen, nemen wij voor kennisgeving aan. De nuchtere noordeling wil graag boter bij de vis. Wij willen wel een risico nemen, maar dit risico is de OPD veel en veel te groot. Enthousiasme en doorzettingsvermogen zijn best aanwezig maar als de lat te hoog wordt gelegd, faalt de springer en valt. In de Randstad met een veel groter aantal belastingbetalers en andere mogelijkheden dan hier - denk aan de externe ligging van ons gebied - heeft een evenement als de Floriade kans op een kleiner tekort in de exploitatie dan hier in de Veenkoloniën.

Nogmaals, wij hebben best waardering voor het voorstel van D66, maar de OPD heeft de indruk dat dit voorstel de werkelijkheid mogelijk vele malen overstijgt. De exploitatiekosten van een Floriade zullen gelijk zijn, of die Floriade nu in Noord-, Midden- of Zuid-Nederland plaatsvindt, maar de bijdragen van het bedrijfsleven, de lokale overheden en de provincie - denk aan de terugtrekkende overheid - zullen hier heel anders zijn dan in het Westen. Wij zien de Floriade als een randstedelijke activiteit en die moeten wij mooi daar laten. Het initiatief is best prijzenswaardig, maar onze realiteitszin zet het licht op rood.

De heer DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Het initiatiefvoorstel van D66 lijkt in eerste instantie een positief initiatief. Maar volgens Fractie De Jong is het ook niet meer dan dat.

De Veenkoloniën zitten volgens mij helemaal niet te wachten op een dergelijk grootschalig eenmalig evenement. Het past ook niet bij de schaal van Drenthe en dan spreek ik er nog niet eens over of de in dat gebied wonende Groninger of Drent wel bereid is een duur entreekaartje te kopen voor zoiets. Ook de infrastructuur in Drenthe is totaal niet toereikend voor zo'n evenement. Mijn mening is dus dat de mensen in dat gebied hier echt niet op zitten te wachten. Zeer grote financiële debacles liggen al snel op de loer; daarvan zijn voor-

beelden te over. De tekorten moeten altijd maar weer door de burger opgehoest worden en wij maar vragen waarom het dagelijks leven zo duur wordt. En bovendien: heeft Emmen niet ook al eens zoiets geprobeerd?

Mooipraterij over de fantastische te verwachten spin off moeten wij niet direct geloven. Het dreigt al snel een speeltje te worden van bestuurders. De aanleg van de Betuwelijn is, ondanks de vele waarschuwingen, ook nooit stopgezet. Ik maak mij hier ernstige zorgen over. Volgens mij is er sprake van een groot risico. Als de sneeuwbal eenmaal gaat rollen, is die vaak niet meer te stoppen, alle waarschuwingen ten spijt.

Als wij nu al bereid zijn grote tekorten voor lief te nemen - het lijkt al bijna die richting op te gaan - dan moeten wij ook het lef hebben om de grootte van die tekorten maar eens te benoemen. En als we dat dan hebben gedaan, kunnen wij al dat geld beter direct inzetten in de verbetering van de infrastructuur in de veenkoloniale gebieden. Dan hebben wij iets duurzaam dat economische mogelijkheden en werkgelegenheid biedt. Een Floriade doet de Veenkoloniën niet veranderen. Ik ben wel voor een korte quick scan naar de haalbaarheid, dus een eenvoudig onderzoek. De tekorten die daaruit voortkomen, kunnen het beste maar direct ingezet worden. Dan zijn wij gelijk van deze eenmalige superstunt van D66 af.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Ik wil de staten in ieder geval danken voor de steun die ik in beginsel voel om eens te bekijken of dit een begaanbaar pad is. Daarmee ligt de bal in wezen ook een beetje bij het college, althans daar wil ik haar neergelegd zien. De vraag aan het college is of het bereid is een quick scan of een verdere verkenning uit te voeren.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Het college was bijzonder verheugd dat de statenfracties van D66 in Groningen en Drenthe met een eensluidend initiatief kwamen. Ik zou zeggen: "Er zijn nog wel een paar thema's en probeer het nog eens."

Ik heb gehoord wat de fracties hebben gezegd als het gaat om het doen van een onderzoek dan wel het verrichten van een quick scan of een A4'tje maken. Het lijkt mij verstandig - het college wil dit ook wel doen - in elk geval een gesprek aan te gaan met de NTR, want wij kennen allemaal de opvattingen die in het Westland leven als het gaat

om de Floriade. Het lijkt mij goed na te gaan of er bij de mensen in het Westen ook maar enige bereidheid is in de Veenkoloniën tot een dergelijk initiatief te komen. Tien jaar geleden is er een heel vergaand onderzoek geweest naar de mogelijkheden om het in Emmen of in de Veenkoloniën voor elkaar te krijgen. Collega Swierstra was dan ook buitengewoon gelukkig met het initiatief van D66; hij reed onmiddellijk een archiefkast van een meter mijn kamer binnen met de mededeling: "Hans, red je er maar mee!"

Wij zullen het gesprek met de NTR aangaan en aftasten of er toch enig draagvlak voor is om de mogelijkheden nader te bekijken. De staten moeten in dit stadium geen uitgebreid onderzoek verwachten, het zal blijven bij het proeven of het kan.

De VOORZITTER: Ik denk in formele zin te kunnen concluderen dat de plenaire behandeling van dit voorstel opgeschort wordt, omdat het college nog een tussenslag gaat maken en er behoefte is in commissieverband dit onderwerp inhoudelijk te bespreken.

Toegevoegd agendapunt

Voorgestelde specifiek eenmalig pardonmaatregel asielzoekers

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Langenkamp om de aangekondigde motie in te dienen.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik heb in het vooroverleg over de door mij in te dienen motie gemerkt dat de gedachte is dat de provincie niets met dit onderwerp te maken heeft. Ik wil daarom wijzen op het beleid van andere provincies. Zo heeft de provincie Groningen een integraal provinciaal asielzoekersbeleid, op grond waarvan provincie en gemeenten samen optrekken. Ik wil dan ook in een later stadium dit onderwerp in een iets groter verband agenderen, om dan eens goed te bekijken wat Drenthe kan leren van hoe het in andere provincies gaat. Nu gebeurt het allemaal op ad hoc-basis.

De motivatie van de indieners van de motie is hun ongerustheid over de door de minister voorgestelde maatregel. Er is op dit moment, zo denken wij, een breed maatschappelijk draagvlak voor een ruimhartiger regeling. Wij willen hierover met de

staten in gesprek, teneinde te komen tot die ruimere regeling.

Ik laat het hierbij in eerste termijn. De andere ondertekenaars van de motie kunnen, zo zij dat willen, hierover nog meer zeggen. Het is namelijk geen specifieke GroenLinks-motie.

Ik dien dan nu de motie is die is ondertekend door de fracties van GroenLinks, het CDA, de PvdA en de ChristenUnie.

Motie A

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 17 september 2003;*

overwegende dat:

- *een breed scala van zowel gemeentelijke als provinciale bestuurders zich grote zorgen maakt over de voorgestelde eenmalige pardonmaatregel van minister Verdonk;*
 - *een grote groep asielzoekers buiten deze regeling dreigt te vallen. Dit ondanks het feit dat ook deze groep, in het verleden onder de oude Vreemdelingenwet, een verblijfsvergunning heeft aangevraagd;*
 - *het ontbreken van een effectief uitzettingsbeleid voor de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) al enige maanden geleden aanleiding was om met een eigen voorstel te komen;*
 - *nu een breed maatschappelijk draagvlak aanwezig is, voor een ruimhartiger regeling;*
1. *spreken hun verontrusting uit over de voorgestelde eenmalige pardonmaatregel;*
 2. *roepen regering en parlement op om tot een ruimere pardonregeling te komen;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Wat de heer Langenkamp heeft voorgelezen is in ieder geval op het eind een andere tekst dan die wij voor de vergadering uitgereikt hebben gekregen.

De heer LANGENKAMP: Dat klopt. In de eerdere motie stond impliciet wat in de ingediende motie

onder punt 2 expliciet is benoemd. De strekking van de motie is overigens dezelfde.

De VOORZITTER: Kennelijk was al een motie rondgedeeld. De nu ingediende motie heeft blijkbaar een andere tekst. Ik zal die motie laten vermenigvuldigen en ronddelen.

De staten kunnen nu laten weten of zij de vergadering meteen willen voortzetten of dat zij willen wachten tot de nieuwe tekst is rondgedeeld.

De heer DOHLE: Volgens mij is alleen het laatste deel van de motie anders. Als dat deel nog eens wordt voorgelezen, kan wat mij betreft de vergadering gewoon worden voortgezet.

De VOORZITTER: Dat kan de heer Hornstra, die nu het woord krijgt en een van de indieners van de motie is, ook doen.

De heer HORNSTRA: Voorzitter. Punt 2 van het dictum van de motie moet luiden: "Roepen regering en parlement op om tot een ruimere pardonregeling te komen."

Mijnheer de voorzitter. Vrijwel elke dag lezen we in de krant over een generaal pardon voor een beperkte groep asielzoekers. Vrijwel dagelijks heeft een aantal van ons in concreto te maken met de problematiek van deze asielzoekers. Vrijwel dagelijks worden ons vragen gesteld over het hoe en waarom van het beleid nu en in de toekomst. Vrijwel dagelijks kijken, meestal donkere, ogen ons aan met de vraag: "Waarom mag ik hier niet blijven, waarom mag ik hier niet zijn en mijn best doen en waarom mag ik eigenlijk nergens zijn?" Geen enkele dag hebben wij voor hen een bevredigend antwoord.

Voormalig premier Lubbers merkte in een interview in Vrij Nederland van afgelopen week op dat het asielprobleem voor Nederland is opgelost: de toestroom is onder controle en, zo stelt hij, vaak zijn het de sterken die hierheen zijn gekomen, mensen waar we als land nog veel aan kunnen hebben. Waarom dan geen ruimer algemeen pardon? Wat zijn nu precies de argumenten? Het is hier natuurlijk niet de plaats om daarover een inhoudelijke discussie te voeren, het gaat uiteindelijk om een gewone politieke beslissing van de Tweede Kamer en het is nog steeds een voorgenomen politieke beslissing, want het besluit is nog niet gevallen. Mogelijkerwijs kunnen wij op die beslissing nog enige invloed uitoefenen.

Wat wij vragen is een ruimere pardonregeling in de geest van het standpunt van de VNG en de kerken. Een beperkt pardon zal zeker tot veel ongewenste situaties leiden. Veel asielzoekers zullen op straat komen te staan, zullen verdwijnen in de illegaliteit en mogelijk komt er veel verzet van burgers. Gemeenten en mogelijk ook de provincies krijgen de rekening gepresenteerd; ik wijs in dit verband op de zorg voor dak- en thuislozen. Mensen zijn niet weg door ze weg te denken, of administratief geen plaats meer te gunnen. Daarom deze oproep aan Regering en Parlement om tot een ruimere regeling te komen, een regeling waarbij ieder mens wérkelijk telt.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben deze motie van harte ondertekend en mede ingediend. Wij beseffen terdege dat het bestuurlijk gezien een erg ingewikkeld en lastig dossier is, maar onze motivatie is dat met name op humane gronden dit signaal afgegeven moet worden. In bepaalde schrijnende gevallen is het gewoon niet uit te leggen dat de mensen na zoveel jaar toch weer naar het buitenland terug moeten.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik ben toch maar even naar het spreekgestoelte gelopen om ons standpunt uit te leggen, omdat onze positie een andere is dan die van andere partijen. Dat staat overigens los van de inhoud van deze motie. Mijn inschatting is dat ook onze fractie inhoudelijk geen enkel probleem heeft met de motie. Wij willen echter formeel geen inhoudelijk standpunt innemen, omdat wij grote moeite hebben met dit soort van moties. Ik noem drie argumenten.

1. Ik heb de indruk dat partijen in deze staten de wil hebben de landelijke politiek te corrigeren. Dat kan, omdat de verhoudingen hier liggen anders dan in Den Haag.
2. Algemene moties van deze strekking zijn al eerder de opmaat geweest tot activiteiten die naar onze mening niet tot de primaire taak van de provincie behoren.
3. De democratische legitimiteit van de Haagse politiek is geen andere dan de onze. Als er sprake is van een breed maatschappelijk draagvlak, dan vertaalt zich dat ook daar in de besluitvorming. Het mandaat van de Haagse politiek en dat van provinciale staten is echter verschillend. Parlementariërs zijn gekozen voor de landelijk issues, wij

voor de provinciale. Het is ook de vraag of wij als VVD-fractie namens de Drentse burger die op ons gestemd heeft, mogen spreken. Partijen in de landelijke politiek zijn anders dan hier, ik bedoel dat letterlijk. Partijen die landelijk wel vertegenwoordigd zijn, zijn dat hier niet. Ik noem als voorbeeld de SP. Omgekeerd zitten hier weer partijen die niet bij de landelijke politiek zijn betrokken. Wij moeten ons dus afvragen of wij wel het mandaat hebben om namens de Drentse burger een standpunt in te nemen. Ik kom tot mijn conclusie. Wij zijn niet tegen de inhoud van de motie, maar wij zijn van mening dat dit soort moties niet in de staten thuishoort. Wij zijn vooral van mening dat wij geen mandaat hebben om namens de burgers stelling te nemen. Dit alles levert een prachtig dilemma op en daarom zullen wij ons van stemming over deze motie onthouden.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik kan de woorden van de heer Dohle onderschrijven. Aan de andere kant wil ik wel opmerken dat de eigen verantwoordelijkheid als statenlid ook een rol moet spelen. Mijn partij heeft er geen behoefte aan deze motie te steunen.

De heer DE JONG: Mijnheer de voorzitter. De Fractie De Jong is bang dat wanneer er wel een effectief uitzettingsbeleid tot stand komt, wij opnieuw door dit soort moties worden overvallen. Ik vind het window dressing-moties. Het is rijksbeleid. De woorden van de heer Dohle zijn mij uit het hart gegrepen en ik sluit mij bij aan bij zijn conclusie en die van de heer De Haas.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik kan aan de woorden van de heer De Jong niets toevoegen. Ik sluit mij daarbij aan.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. De lijn van mijn fractie is al langere tijd dat als een motie aan de orde komt die betrekking heeft op een gebied waarop de staten geen enkele bevoegdheid hebben, er sprake moet zijn van buitengewoon grote terughoudendheid. Alleen al om die reden voelt mijn fractie niets voor deze motie. De tweede reden om niet met de motie mee te gaan is dat wij niet uit de motie begrijpen dat alle ins en outs die tot de inhoudelijke kern van de

motie hebben geleid, voldoende zijn overzien door de indieners. Onze reactie daarop is dat een schoenmaker zich bij zijn leest moet houden. Voor het overige kan ik mij vinden in wat de heer Dohle heeft betoogd.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben ook even in dubio gestaan of wij deze motie wel zouden ondertekenen, omdat wij ons afvroegen of het wel zin zou hebben iets in de richting van Den Haag te roepen over een gebied waarop wij strikt genomen geen verantwoordelijkheden hebben. Wij zijn echter een beetje gesteund door een artikel van een Tweede-Kamerlid van onze partij dat gisteren in het Nederlands Dagblad stond over de positie van de groep asielzoekers waarom het gaat. Daarom vinden wij in dit geval het belang van het geven van een signaal vanuit deze staten zwaarder weegt dan het standpunt dat wij er formeel niets over te zeggen hebben. Dat is de reden waarom wij deze motie graag hebben willen steunen.

De VOORZITTER: Ik wil beginnen met een staatsrechtelijke opmerking. In de motie is sprake van de eenmalige pardonmaatregel van minister Verdonk. Het is geen maatregel van een minister, het is een maatregel van het Kabinet. Ik roep de staten op met deze opmerking hun voordeel te doen als zij in het vervolg moties maken.

Ik constateer dat met gebruikmaking van artikel 30, tweede lid, van ons Reglement van Orde - ik zeg het uit mijn hoofd - de fracties van VVD, OPD, Fractie De Jong, Drents Belang en D66 aantekening vragen zich te hebben onthouden van stemming van deze motie. Ik constateer tegelijkertijd dat de fracties van GroenLinks, CDA, PvdA en ChristenUnie voor de motie zijn. Omdat die fracties een meerderheid vormen in deze staten, is deze motie aanvaard.

Ik geef het woord aan de heer Veenstra.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik heb gevraagd om toevoeging van dit agendapunt, omdat de fractie van de PvdA meent dat zij zorgvuldig en met respect moet handelen en zij nu het gevoel heeft dat men soms wat te gemakkelijk wil scoren.

Wat is het geval? In mei jl. hebben de voltallige staten ingestemd met een motie, ook ondertekend door GroenLinks, om te komen tot een onderzoekscommissie uit de staten inzake het faillisse-

ment van het NNBT. In juni hebben de staten de commissie samengesteld en in de zomermaanden heeft die commissie ons een plan van aanpak voorgelegd. Wij hebben begrepen dat de commissie inmiddels hard aan het werk is om in het vierde kwartaal van dit jaar met haar eindrapportage te komen. Het zal een degelijk onderzoek zijn, waarin door de leden van de commissie veel energie en tijd wordt gestoken. Het wordt ook een nauwgezet en zorgvuldig onderzoek.

Het heeft ons dan ook op zijn minst bevreemd dat door de fractie van GroenLinks verleden week schriftelijke vragen aan GS zijn gesteld naar aanleiding van een artikel in het Dagblad van het Noorden van 6 september jl. Deze vragen behoren naar onze mening bij de onderzoeksopdracht van de ingestelde commissie of liggen op zijn minst in het verlengde van deze opdracht. Het stellen van deze vragen heeft ons inziens niets met oppositie te maken maar alles met gemakkelijk willen scoren en getuigt niet van respect voor de onderzoekscommissie.

Onze vraag is in hoeverre GroenLinks de commissie, waarin zijzelf vertegenwoordigd is, serieus neemt. Wij stellen GroenLinks voor de vragen aan GS van verleden week inzake het NNBT in te trekken en wij pleiten ervoor die vragen in handen te geven van de hiertoe in het leven geroepen onderzoekscommissie uit de staten.

De heer BLANKSMA: Mijnheer de voorzitter. Het is jammer dat er niet iets meer overleg is voordat dergelijke dingen in het openbaar worden gezegd, want volgens mij is er sprake van enkele misverstanden.

1. Wij hebben zeer veel respect voor de onderzoekscommissie.
2. GroenLinks is niet vertegenwoordigd in de onderzoekscommissie, want de leden van GroenLinks die in die onderzoekscommissie zitting hebben, zitten daar niet namens GroenLinks. Ik hecht eraan dat dit onderscheid goed gemaakt wordt. Het is ook niet de insteek van onze leden in die commissie om een of andere ideologie te verdedigen. Daar gaat het niet om in zo'n onderzoekscommissie.
3. De schriftelijke vragen zijn gesteld - het is ook zo in die vragen geformuleerd - vanuit de vaststelling dat het onderzoek waarop zij betrekking hebben, buiten de opdracht van de onderzoekscommissie valt. Onze vragen

hebben namelijk betrekking op een periode voorafgaand aan die waar de onderzoekscommissie zich mee bezig houdt.

Namens de fractie van GroenLinks heb ik de schriftelijke vragen gesteld en daarover heb ik overleg gehad met de leden van GroenLinks die deel uitmaken van de onderzoekscommissie. Zij konden daar niets over zeggen, zij mochten daar niets over zeggen en zij hebben daar niets over gezegd. Dus op basis van de vaststelling dat het in ieder geval formeel niet tot de onderzoeksopdracht van de commissie hoort om zich hiermee bezig te houden en omdat het naar ons idee van belang was dat deze vragen wel werden beantwoord, heb ik die vragen gesteld. Dat heeft helemaal niets te maken met gemakkelijk scoren. Ik vind het dan ook buitengewoon jammer dat de PvdA begint met het trekken van conclusies en daarmee niet wacht tot er helderheid is verkregen.

Voorzitter. Als de staten van mening zijn dat de opdracht aan de onderzoekscommissie in zoverre verruimd moet worden dat ook deze vragen door die commissie moet worden beantwoord, dan juichen wij dat van harte toe. Wij hebben alle vertrouwen in de kwaliteit van de onderzoekscommissie en die commissie is vast heel goed in staat deze vragen te beantwoorden en die antwoorden publiek te maken.

De heer VEENSTRA: Dus de heer Blanksma onderschrijft mijn voorstel?

De heer BLANKSMA: Ja, maar wij spreken met grote klem de door de heer Veenstra gebruikte kwalificaties tegen. Ik betreur het dat de fractie van de PvdA op dit niveau heeft gereageerd.

De heer VEENSTRA: Volgens mij mogen wij best stellig zijn in onze uitspraken tegenover elkaar. Maar mag ik hieruit begrijpen dat de heer Blanksma de vragen aan GS intrekt en deze nu voorlegt aan de door ons ingestelde commissie?

De heer BLANKSMA: Ik hoor graag van de heer Beerda of hij bereid is deze vragen toe te voegen aan de opdracht van de onderzoekscommissie. Als dat het geval is...

De VOORZITTER: Ik heb eerder deze vergadering nog een stukje uit de verordening, die de staten zelf hebben vastgesteld, voorgelezen. Daarin is precies alles beschreven en het kan niet zo zijn dat daar net als op de vismarkt iets aan toegevoegd of afgehaald wordt. Zo gaat dat natuurlijk niet.

De heer BLANKSMA: Wij willen gewoon antwoord op onze vragen en wij hebben er alle vertrouwen in dat de onderzoekscommissie dat antwoord kan geven. Het enige wat ik nu wil weten is of de onderzoekscommissie dat ook gaat doen.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Op zich staat het GroenLinks vrij het college vragen te stellen. In die zin is onze reactie wat terughoudender dan die van de PvdA. Wel kan de vraag worden gesteld of die vragen bij het college wel op hun plek zijn.

Als in een artikel in de krant zulke vergaande meningen worden gedropt, kunnen wij er naar mijn mening politiek niet omheen daar wat mee te doen. Ik neem aan dat dat ook de motivatie van GroenLinks is geweest om deze vragen te stellen. De constatering dat de vragen betrekking hebben op iets wat buiten de onderzoeksperiode van de commissie ligt, vraagt erom dat wil de commissie ook die vragen onderzoeken de staten daartoe de opdracht geven. Dat is dus geen kwestie van een onderonsje tussen GroenLinks en de heer Beerda.

Wij zien daarom graag dat de voorzitter van deze commissie aan het eind van deze discussie een ruimere opdracht krijgt, waarbij wij GroenLinks in overweging geven de vragen aan het college terug te nemen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik wil een algemene opmerking maken, waarop ik ook geen reactie behoeft.

Ik heb de indruk dat wij vanmorgen een aantal malen tegen de manier van politiek bedrijven van GroenLinks zijn aangelopen en ik meen dat die fractie zich dan ook wel eens mag afvragen of zij met deze manier van politiek bedrijven wel zo verschrikkelijk ver vooruitkomt. In die zin sluit ik mij ook aan bij wat de heer Veenstra hierover heeft gezegd.

De uitleg van de heer Blanksma alsof de taken van de onderzoekscommissie uitgebreid moeten worden om antwoord op zijn vragen te geven,

bevalt mij niet. Ik stel mij voor dat de commissie in ieder geval met een soort van financiële eindafrekening komt en dat de garantstelling daarvan deel uitmaakt. Ik zie het probleem dan ook helemaal niet.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben dat artikel natuurlijk ook gelezen en onze conclusie was dat, nu PS een traject hebben uitgezet met een aparte onderzoekscommissie, de leden van die commissie dat artikel ook hebben gelezen. Wij gaan ervan uit dat de commissie haar onderzoek op een goede en serieuze manier doet. De berichtgeving die wij tot dusverre over de wijze van aanpak hebben ontvangen, sterkt ons ook in die gedachte. Wat dat betreft zagen wij dan ook geen enkele aanleiding om fractiegewijs te reageren op dit interessante politieke feit. Dat is de verklaring waarom het college van ons ditmaal niets heeft gehoord.

Ik ga nu even heel goed op mijn woorden letten, want ik heb wel eens vaker in de richting van de fractie van GroenLinks het goedbedoelde en welgemeende advies gegeven om, tot zielenheil van de andere fracties maar ook van haarzelf, iets meer aan zelfreflectie te doen als het gaat om het kiezen van instrumenten en het tonen van bestuurlijk inzicht. Ik denk dat wij allen daar buitengewoon mee geholpen zouden zijn.

De heer BEERDA: Mijnheer de voorzitter. Zou ik nog wat mogen zeggen?

De VOORZITTER: Maar ik wil eerst iets zeggen. Bij mij is sprake van enige irritatie en vandaar dat ik zo-even al een vergelijking met de vismarkt maakte. Het kan toch niet zo zijn dat, nadat de staten een onderzoekscommissie hebben ingesteld met een heel duidelijke opdracht en die commissie met haar werkzaamheden is begonnen, de staten zich tussentijds met de werkzaamheden van die commissie gaan bezighouden? Dat kan toch niet?

Ik heb een oplossing. Als voorzitter van het college zeg ik dat het antwoord van het college aan het adres van GroenLinks met betrekking tot de schriftelijke vragen zal zijn: "Geachte dames en heren, wij hebben als college besloten uw vragen door te geleiden naar de commissie."

De heer DE HAAS: Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De VOORZITTER: Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 12.34 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van 4 november 2003.

, voorzitter

, griffier

GB

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 17 september 2003 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 25 De heer SCHAAP zegt toe een gesprek aan te zullen gaan met de Nederlandse Tuinbouwraad om af te tasten of er mogelijkheden zijn voor een Floriade in de Veenkoloniën.